

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ТЕОРІЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт»
освітньою програмою «Олімпійський спорт і освіта»

на тему: «СПОРТИВНА МІГРАЦІЯ У ЖІНОЧІЙ БОРОТБІ»

здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
Ван Ханьпен

Науковий керівник: Козлова О.К.
д.фіз.вих., професор

Рецензент: Шевчук О. М. к.фіз.вих., доцент

Рекомендовано до захисту на засіданні
кафедри історії та теорії олімпійського
спорту (протокол № 5 від 1. 12. 2022 р.)
в.о. завідувача кафедри: Радченко Л.О.
д.фіз.вих., доцент

(підпис)

Київ - 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 СПОРТИВНА МІГРАЦІЯ У БОРОТЬБІ	6
1.1. Особливості підготовки у боротьбі	6
1.2. Міграційні процеси у спорті.....	10
1.3. Особливості міграції спортсменок.....	14
Висновки до першого розділу.....	20
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	23
2.1. Методи дослідження.....	23
2.1.1. Аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел та джерел мережі інтернет	23
2.1.2. Аналіз результатів виступів борців.....	23
2.1.3. Методи математичної статистики.....	24
2.2. Організація дослідження.....	24
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ СПОРТСМЕНОК-МІГРАНТОК	26
3.1. Аналіз спортивної кар’єри борчинь-мігранток	26
3.2. Аналіз виступів спортсменок у кадетському та юніорському віці	33
3.3. Порівняльний аналіз виступів борчинь до і після зміни громадянства	38
3.4. Аналіз виступів спортсменок на Олімпійських іграх	43
Висновки до розділу 3.....	46
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні, соціуму властиві перманентні масштабні перетворення, що значно впливають на трансформацію соціальних інститутів, зміни кількості та видів соціокультурної діяльності, рівнів соціально-групової диференціації тощо [4, 7, 14, 47].

В основі загальної парадигми спорту та умовах глобалізації спорт як широкомасштабного явища, яке проникло в усі сфери життєдіяльності соціального організму країни треба розглядати аспекти міграційних процесів.

Є певна тенденція на сьогоднішньому ринку атлетів-професіоналів, яка впливає на глобалізацію професійного спорту. Вона відтворюється у міграції атлетів з держав з високим рівнем розвитку професійного спорту в країни, де даний вид спорту на менш низькому рівні розвитку та займає нижчі позиції у міжнародному рейтингу [10, 53, 56].

На хід процесу глобалізації та інтернаціоналізації професійного спорту істотно впливає економічні та фінансові чинники. Вплив чинників обумовлено зростаючими потребами організацій професійного спорту, а також певних спортсменів у спеціальному матеріальному забезпеченні своєї спортивної діяльності. Сьогодні, сучасний спорт не може швидко та ефективно розвиватися без широкого спектра товарів спортивного призначення. У більшості випадків ці продукти виробляються найбільшими високотехнологічними компаніями [30, 43, 53].

Але в той же час для підготовки висококваліфікованого спортсмена дуже важливо ефективна побудована система спортивної підготовки на кожному етапі підготовки атлета.

Сьогодні фахівці вважають, що міжнародні спортивні міграції допомагають (задовольняють) реалізувати символічну функцію спорту. Вони виступають як аспект не тільки мирного суперництва, але показують можливість і переваги мирної моделі співпраці в області спорту, взаємного

культурного обміну, втілення демократичного принципу справедливості та рівних можливостей.

Питання міграції є дуже актуальним, багато фахівців займалися цією проблематикою: Імас Є., Мічуда Ю., Поли Р., Сушко Р., Дорошенко Е. та інші. Найбільш популярними напрямком були спортивні ігри, їм присвячено більшість робіт. В той же час, досить обмежена кількість робіт з індивідуальних видів спорту зокрема з одноборств (спортивної боротьби, дзюдо, самбо тощо) [14, 30, 32, 35].

Зазначмо, що значення спортивних міграцій у сучасному світі важко переоцінити. Вона стала важливим елементом міжнародних відносин на всіх рівнях, спортивні міграції допомагають реалізації гуманітарного і культурного діалогу між країнами і народами. А також впливають на спортивні зміни та формують певну державну спортивну парадигму при умові успішного виступу на міжнародній арені натуралізованих атлетів. Цим і обумовлена актуальність даного дослідження.

Мета дослідження – визначити основні тенденції міграційних процесів серед борчинь вільного стилю та вплив міграційних процесів на досягнення атлетів високого класу.

Завдання дослідження :

1. Провести аналіз науково-методичної літератури та джерел Інтернет з теми дослідження.
2. Визначити основні тенденції сучасних міграційних процесів атлетів, зокрема з жіночої вільної боротьби.
3. Визначити вплив міграції на досягнення борчинь вільного стилю на міжнародній арені.

Об'єкт дослідження: глобалізація та міжнародні міграційні процеси атлетів.

Предмет дослідження: результати виступів мігрантів борчинь вільного стилю мігрантів на міжнародній арені.

Методи дослідження:

- аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел та джерел мережі інтернет;
- аналіз результатів виступів борців;
- методи математичної статистики.

Наукова новизна роботи полягає у визначенні основних тенденцій міжнародних міграційних процесів з жіночої вільної боротьби, а також проведеному аналізу результатів виступів борчинь-мігрантів.

Практична значимість роботи полягає у наданні інформації про основні міжнародні міграційні процеси борчинь з вільної боротьби.

Окремо визначено результати впливу міграції на досягнення борчинь до та після зміни громадянства, розглянуті досягнення на кожному етапі підготовки на міжнародній арені.

Структура магістерської роботи складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних літературних джерел. Загальна кількість джерел склала 59, з них 15 іноземних. Робота містить 2 таблиці та 13 рисунків.

РОЗДІЛ 1

СПОРТИВНА МІГРАЦІЯ У БОРОТЬБІ

1.1. Особливості підготовки у боротьбі

В основі загальної парадигми спорту та умовах глобалізації спорт як широкомасштабного явища, яке проникло в усі сфери життєдіяльності соціального організму країни треба розглядати аспекти міграційних процесів.

Є певна тенденція на сьогоднішньому ринку атлетів-професіоналів, яка впливає на глобалізацію професійного спорту. Вона відтворюється у міграції атлетів з держав з високим рівнем розвитку професійного спорту в країни, де даний вид спорту на менш низькому рівні розвитку та займає нижчі позиції у міжнародному рейтингу [1, 8, 29].

На хід процесу глобалізації та інтернаціоналізації професійного спорту істотно впливає економічні та фінансові чинники. Вплив чинників обумовлено зростаючими потребами організацій професійного спорту, а також певних спортсменів у спеціальному матеріальному забезпеченні своєї спортивної діяльності. Сьогодні, сучасний спорт не може швидко та ефективно розвиватися без широкого спектра товарів спортивного призначення. У більшості випадків ці продукти виробляються найбільшими високотехнологічними компаніями [3, 9, 28].

Але в той же час для підготовки висококваліфікованого спортсмена дуже важливо ефективна побудована система спортивної підготовки на кожному етапі підготовки атлета. Розглянемо основні аспекти системи багаторічної підготовки атлетів.

У сучасному спорті спортивна підготовка – багатофакторний процес, що охоплює тренування атлета, підготовку до змагань та участю в змаганнях, планування та організацію тренувального процесу та змагань, використання

різноманітного спектру позатренувальних та позазмагальних факторів у підготовці спортсмена на кожному етапі підготовки [27, 42].

У більшості програм підготовки, розрізняють шість основних (базових) сторін спортивної підготовки борців, як жіночого та чоловічої статі: технічну, тактичну, психологічну, фізичну, інтелектуальну та інтегральну [11, 27, 41].

Під технічною підготовкою розуміють процес оволодіння атлетом-борцем системою руху (техніка виду конкретної боротьби) з досягнення високих спортивних результатів. Технічна підготовка борців взаємопов'язана з фізичною, тактичною, психологічною та інтелектуальною стороною підготовленості [1, 13, 27, 45].

Спеціалісти вказують на те, що є певна залежність між кількістю дій, якими володіє борець, та ефективністю тактичних завдань, які необхідно вирішувати у процесі змагальної діяльності спортсмена. Сьогодні на зміст технічної підготовки суттєво впливає розвиток тактики та правила змагань. Атлет опановує базові та допоміжні прийоми та дії у процесі технічної підготовки. Основні (базові) прийоми та дії – це загальноприйнятий обов'язковий обсяг технічної підготовки, допоміжні – елементи окремих рухів, що є результатом творчої роботи спортсменів.

Результативність техніки є критерієм тактичної підготовки. Включають п'ять показників результативності: стабільність, ефективність, економічність, варіативність та мінімальна тактична проінформованість суперника [41, 45].

Процес оволодіння прийомами спортивної тактики, її видами, формами та засобами їх реалізації в умовах змагань це тактична підготовка борця [28, 57].

Структуру тактичної підготовки у спортивній боротьбі становлять дії, створені задля формування тактичних знань, умінь, навичок атлета і мислення загалом. Засоби тактичної підготовки, які створюють сприятливі умови для атаки та ведення ефективної змагальної діяльності протягом

поєдинку у боротьбі є головним зміст тактики ведення змагальної діяльності у спортивній боротьбі в цілому [27, 37, 57].

Процес досягнення високого та стійкого рівня вольової та спеціальної психічної підготовленості є психологічною підготовкою борця. Реалізації цілеспрямованості, рішучості, витриманості, сміливості, завзятості, наполегливості, самовладання, ініціативності, самостійності включає в себе вольова підготовленість борця.

Окремо треба розглядати питання спеціальної психічної підготовленості, яка включає до себе: стійкість до стресів у процесі тренувальної та змагальної діяльності; рівень кінестетичних та візуальних сприйнятів тактико-технічних дій та умов навколишнього середовища; вміння керувати емоціями та рухами; здатність сприймати, аналізувати та реагувати на інформацію в умовах дефіциту часу та простору; вміння просторово-часового передбачення дій на килимі та за його межами; здатність реалізувати випереджувальні реакції, що формуються в корі головного мозку [17, 28, 39].

Однією з головних сторін у підготовки борців є фізична підготовка. Фізична підготовка борця – процес, спрямований на розвиток основних рухових якостей – сили, швидкості, витривалості, гнучкості та координаційних здібностей [6, 28, 58].

Залежно від застосовуваних засобів розрізняють загальну, допоміжну та спеціальну фізичну підготовку. Загальна фізична підготовка вирішує завдання розвитку рухових якостей та сприяє загальному розвитку.

Допоміжна фізична підготовка створює та вдосконалює функціональний фундамент у розвиток спеціальних рухових якостей спортсменів. Спеціальна фізична підготовка дозволяє розвивати рухові якості щодо специфіки конкретного виду боротьби [5]. Багато фахівців відмічають, що існує пряма залежність між темпами підвищення майстерності у сучасному спорті та рівнем інтелекту спортсмена. У боротьбі вона очевидніша, оскільки в варіативних ситуаціях сутички спортсмену

необхідно за частку секунди безпомилково вирішувати різні завдання. До типових, можна віднести вибір та використання ефективних техніко-тактичних дій чи комбінації [5, 8, 28].

Широта погляду (світогляду); знання закономірностей спортивного тренування та вдосконалення; здібності до реалізації техніко-тактичних рішень у процесі змагань – ці три основні чинники обумовлюють рівень інтелектуальної підготовки борця [13, 28, 42].

Інтегральна підготовка борця – процес координації, взаємодії та реалізації у тренувальній та змагальній діяльності різних сторін підготовленості (технічної, тактичної, психологічної, фізичної та інтелектуальної). Синтетичний підхід, спрямований комплексне прояв здібностей спортсмена у специфічних умовах змагальної діяльності – основне завдання інтегральної підготовки. Найбільш популярний засіб розвитку – різні за рівнем (послідовно збільшуючи) значення та педагогічними завданнями поєдинки [28, 42].

До методичних та педагогічних прийомів підвищення (вдосконалення) ефективності інтегральної підготовки належать: полегшення умов змагальних поєдинків (використання спаринг-партнерів менших вагових категорій; проведення атакуючих техніко-тактичних дій у сутичці з слабшим суперником та інше); ускладнення умов (битви з сильнішим і більшим за вагою суперником) боротьби на килимі, розміри якого більші або менші за правилами; проведення змагань у незвичних кліматичних умовах; інтенсифікація змагальної діяльності за рахунок підвищення щільності поєдинку (кількість використаних техніко-тактичних дій та комбінацій) [28, 42, 51]. Успішний виступ спортсменів на змаганнях розкриває реальну картину техніко-тактичної, фізичної та психологічної підготовленості борців. Тому результат на змаганнях є головним критерієм оцінки рівня підготовленості кваліфікованих та висококваліфікованих атлетів.

На сучасному етапі розвитку спортивної боротьби та в умовах постійного зростання спортивних результатів особливого значення набуває

постійне вдосконалення методики підготовки спортсменів з урахуванням зростаючих вимог змагальної діяльності. Успіх у спортивній діяльності борців пов'язаний із своєчасним використанням різних засобів та методів тренування, при цьому важливим є облік особливостей виховання та зміцнення специфічних якостей спортсмена. Вплив педагогічних чинників, спрямованих формування особистості з урахуванням типів темпераменту спортсменів може сприяти підвищенню мотивації до занять. Тому питання сучасних технологій та методики підготовки та мотивації до тренувань стає важливим питанням системи багаторічної підготовки спортсменів.

1.2. Міграційні процеси у спорті

Міграція населення як зумовлене соціо-історичними умовами специфічне явище суспільної системи та культури, обслуговує об'єктивні потреби існування та розвитку людського суспільства та забезпечує колективний характер буття людей. Міграція, таким чином, є проявом соціальної діалектики і тому він стає предметом дослідження в соціальній філософії. З одного боку, міграція безпосередньо відноситься до людини: до проблеми її фізичної виживання, збереження її духовності та єдності її духовної культури, свідомості її індивідуального та соціального буття та її місця в історії. Адже саме людина та її особливості визначають специфіку соціального пізнання. З іншого боку, людина не може бути зрозуміла поза суспільством і міграція людей, що постійно проектує і практично оцінюють свої дії з переміщення в географічному і, як наслідок, соціальному просторі різними способами впливає на суспільство (традиційне, сучасне, постсучасне) [2, 52, 56].

Міграційні процеси викликані безліччю як об'єктивних чинників: специфічні історичні та національні умови життя країн, їхня культурна своєрідність, особливості існування економіки, дії панівної в суспільстві політичної еліти тощо. Так і суб'єктивних обставин, багато з яких носять

важко передбачуваний та суперечливий характер. Міграція, одним словом, включає в себе різні чинники і структури людської життєдіяльності - соціальних, духовних, економічних, психологічних, історичних. Необхідність осмислення цих взаємозалежностей у контексті існування сучасного суспільства, у контексті збереження внутрішньої зв'язності соціального простору та становлення цивілізації майбутнього, у контексті діалектики антропо- та соціоцентризму, нарешті, визначають конкретну актуальність теми дисертаційного дослідження - соціально-філософський аналіз сутності потоків [12, 26, 52].

Епоха глобалізації зумовила низку найважливіших зрушень у всіх галузях буття суспільства. Однією з суттєвих ознак глобалізації стає феномен зовнішньої та внутрішньої (міжрегіональної) міграції, дослідженню проблем якої присвячено цілий комплекс робіт [26, 52, 55]. У той самий час існують певні лакуни щодо причин, чинників, змісту, типів міграції у сфері спорту, що з переміщеннями всередині країни, що зумовило інтерес до цієї теми. «Відсутність простору», зумовлена транспортним прогресом, полегшила переміщення значних мас населення, а комерціалізація спорту сприяла закріпленню за ним нових соціокультурних функцій та потенціалів.

З безлічі існуючих визначень феномена міграція найприйнятнішим до цього дослідження нам видається таке: мігрант – вільний суб'єкт соціальної дії, «перетворює» себе у світі соціальних і культурних переміщень [2, 20]. Принципова важливість у цьому визначенні полягає в слові «перетворююча». Міграція дозволяє реалізувати інші, потенційно більші можливості для реалізації власних здібностей, може бути своєрідним соціальним ліфтом. Типологічно форми міграції спортсменів носять доцентровий характер, в якому переважає векторна (регіон – центр), а не маятникова (регіон – центр – регіон) спрямованість.

Вивчення міграційних процесів показує [33, 34], що однією з ключових проблем підготовки молодих спортсменів є кадрове забезпечення

тренерського складу у регіонах, включаючи рівень його компетентності та підготовленості.

Фахівці зазначає, що модель державної підтримки та бюджетного фінансування спорту вичерпала свої можливості, що є однією з причин міграції. Диспропорція фінансування, низький ступінь контролю, управлінські помилки, недостатній облік національно-культурної специфіки мають дестабілізуючий та стагнуючий вплив на спорт. Крім складнощів у моделі управління та фінансування, у спорті існує також низка системних проблем, пов'язаних як з недосконалістю системи відбору відповідно до спеціальних вимог, що висуваються до конкретного виду спорту, так і з подальшим впливом спортсменів до інших дисциплін [2, 18, 20, 24].

Комерціалізація спорту призводить до сприйняття спортивного видовища як товар. Що це означає для такого явища як міграція? Очевидно, що затребуваність такого роду «товарів» найбільше виявляється у великих містах, де створено відповідну інфраструктуру та сформовано певний, досить високий рівень проведення масового культурного дозвілля серед мешканців. Забезпечення відвідуваності змагань, якісне обслуговування глядачів, трансляція по телебаченню, PR-підтримка у ЗМІ мають стимулюючий вплив на інтерес та залучення аудиторії. Спорт як частина масової культури прагне зайняти своє унікальне місце, поєднуючи непередбачуваність, видовищність і складність практик, що демонструються. Медійність сучасного спорту стала можливою завдяки використанню можливостей SMM (social media marketing), сприяючи популяризації як окремих спортсменів, так і виду спорту загалом [24, 31, 33].

Спорт як соціокультурне явище відображає тенденції до централізації соціуму: найсильніші фахівці, рівень сили та ступінь їх владних повноважень, кількість ресурсів концентруються у центрах. Крім того, центр дає спортсменам додаткові можливості для подальшої монетизації своєї персони за спортивних успіхів і навіть невдач або травм. До таких коштів відносяться запрошення на шоу і передачі центральних каналів як гостей як

діючих спортсменок, так і завершили професійну кар'єру; публікації у провідних журналах та інтерв'ю; працевлаштування провідними та коментаторами на телевізійні канали та радіо; участь у соціальних проектах; персональні рекламні контракти із брендами; висування у депутати тощо. У цьому плані спрацьовує властивий столиці ефект снобізму: столиця цікавиться переважно і власними героями. Саме у зв'язку з цим зростає значення ефективної інформаційної підтримки значущості спорту серед населення для формування позитивного та привабливого способу життя спортсмена на регіональному рівні.

На шлях інтернаціоналізації професійного спорту значно впливає економічний чинник, це обумовлено підростаючими потребами організацій професійного спорту, окремих атлетів у спеціальному матеріальному забезпеченні своєї спеціальної діяльності. Спорт сьогодні не може ефективно розвиватися без широкого спектра продуктів спортивного призначення (обладнання та інвентаря), які, як правило, виробляються найбільшими компаніями з використанням високих технологій [33, 38, 48].

Слід зазначити, що інтернаціоналізація професійного та олімпійського спорту здійснюється за законами сучасного інформаційного суспільства.

Таким чином, міграція спортсменів із регіонів призводить до низки наслідків. По-перше, витік талантів викликає збіднення людського капіталу регіону. Спорт виховує характер, робить особистість активною, відповідальною, цілеспрямованою, що прагне максимальної реалізації власного потенціалу. Досить багато професійних спортсменів, віддаючи перевагу подальшій кар'єрі в центрах, не повертається до рідного регіону, який втрачає значну частину найбільш діяльного молодого населення. По-друге, знижується спортивний імідж регіону, його привабливість. По-третє, вимивання спортсменів високої кваліфікації призводить до скорочення бюджетної підтримки спорту регіоні, що, своєю чергою, відбивається на розвитку наступних поколінь спортсменів, мотивації тренерського колективу.

1.3. Особливості міграції спортсменок

У ХХ столітті все більше фахівців [34, 41, 52, 53] стали приділяти увагу загальним проблемам глобалізації та їх вплив на розвиток сучасного спорту. В якості загальних характеристик глобальних процесів у спорті вищих досягнень розглядають процеси міжрегіональної та міждержавної міграції молодих і високо-кваліфікованих атлетів, їх концентрацію в провідних національних і міжнародних центрах підготовки, клубах, командах.

Ці центри підготовки (клуби, команди, федерації) діють на міжнародному рівні, залучають до лав своїх учнів (молодих спортсменів) найбільш талановитих атлетів майже з усього світу, що дозволяє згодом отримувати певний значний економічний ефект. Міграція професійних елітних спортсменів, як правило, пов'язана з пошуком можливостей та шансів виступу на офіційних міжнародних змаганнях – чемпіонатах континентів, світу, Олімпійських Іграх у складі національних збірних команд інших держав. У сучасному спорті отримало назву «натуралізація» атлетів, це коли отримання громадянства держави з метою виступів у складі іншої національної збірної команди з певного виду спорту [28, 52, 53, 55].

Крім цього, науковці зазначають, що значний вплив на процеси підготовки елітних атлетів має інформатизація сучасного суспільства [2, 16, 19, 23]. Новітні методики і сучасні технології підготовки атлетів достатньо швидко стають загальними і доступними багатьом. Зростає конкуренція, тому успіхів в таких умовах як правило, досягають атлети або команди, які побудували систему підготовки, яка гармонійно поєднує високий рівень науково-методичного забезпечення тренувального та змагального процесу, позатренувальні та позазмагальні чинники підготовки, а також умови зовнішнього середовища процесу підготовки атлетів, в тому числі й міжнародного глобального характеру [21, 22, 26, 27].

З іншого боку, спортсмени з різних культур мають різні цінності, норми та переконання, говорять різними мовами та мають різні життєві звички, в той же час в умовах міграції вони повинні співпрацювати і прагнути досягнення мети, долаючи не тільки труднощі професійної спортивної діяльності, а й культурні відмінності [30]. Тому, в останні роки в галузі спортивної психології тема крос-культурних досліджень стає дедалі актуальнішою. Якщо спортсмен не може впоратися з новими культурними нормами та вимогами, адаптуватися до нового навколишнього середовища, це вплине не лише на його виступи на змаганнях, а й на його особисте життя [34, 35, 56].

Ці крос-культурні труднощі є предметом вивчення спортивних психологів, які знають, як допомогти спортсменам використовувати в психологічній адаптації і як проводити консультування відповідно до конкретних проблем крос-культурних проблем, з якими стикаються спортсмени.

Сьогодні фахівці [30, 56] вважають, що міжнародні спортивні міграції допомагають (задовольняють) реалізувати символічну функцію спорту. Вони виступають як аспект не тільки мирного суперництва, але показують можливість і переваги мирної моделі співпраці в області спорту, взаємного культурного обміну, втілення демократичного принципу справедливості та рівних можливостей.

У сучасному світі важко переоцінити значення спортивної міграції. Ставши окремим важливим елементом міжнародних відносин та взаємодій, спортивні міграції допомагають та впроваджують реалізацію гуманітарного і культурного діалогу між державами та народами, а також при умові вдалого виступу на міжнародній арені натуралізованих атлетів до спортивних змін в цілому. Це підштовхує на формування і позиції певного спорту в цілому. Ступень активності міграційних процесів в залежності від виду спорту зображено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація видів спорту по ступені активності
міграційних потоків (Лисенко І.А., Здоренко С.Ю.) [26]

<i>Ступень активності</i>	<i>Вид спорту</i>
Дуже висока	Хокей, футбол
Висока	Баскетбол, гандбол, теніс, фігурне катання
Середня	Легка атлетика, ковзанки, дзюдо, волейбол, бокс, важка атлетика та інші

Фахівці відокремлюють [26, 35, 56] певні причини зовнішньої трудової міграції атлетів. Серед них:

- генеральні (соціо, ідеологічні, культурні, правові, політичні, науково-теоретичні, історичні, моральні та інформаційно-комунікативні);

- економічні (зарплати, фінансове забезпечення тощо);

- соціально-демографічні (традицій, стан і динаміка народонаселення, етнографічні особливості регіону);

- індивідуально-групові умови (стан здоров'я та фізичного розвитку, умови режиму праці та відпочинку, рівень освіти, наявність та утримання вільного часу, фізкультурно-спортивні інтереси,);

- екологічні (природні умови, клімато- географічні, загазованість, ґрунти, водойми, наявність у повітрі шкідливих речовин);

- специфічні умови (адміністративно-правові основи, медико-біологічне забезпечення, науково-теоретичні основи фізичної культури, стан пропаганди, здатних реалізувати прийняте рішення, методичне обґрунтування, наявність відповідних організацій, склад та рівень фахівців фізичної культури та спорту, матеріально-технічне забезпечення).

Основні параметри цінності особистості атлетів мігрантів представлені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Аналітична оцінка параметрів цінності життя
особистості спортсмена-мігранта (Лисенко І.А., Здоренко С.Ю.) [26]

Параметр	Вага
1. Грошові та матеріальні ресурси	9,7
2. Професійний ріст	8,2
3. Стабільність та порядок у державі	6,6
4. Соціально-побутова інфраструктура	5,8
5. Спілкування, соціальні зв'язки	5,5
6. Особиста культура	5,0
7. Почуття Батьківщини	3,2

Сьогодні більшість респондентів (78,9 %) оцінюють процеси міграції у міжнародному спорті як ті, які позитивно впливають на рейтинги та загальні процеси та 21,1 % підтверджують їх негативний вплив в цілому, про це свідчить результати соціологічного опитування [26, 35, 36, 56].

Процеси глобалізації по-різному впливають на розвиток спорту та спортсменів високої кваліфікації. Фахівці вважають, що основними аспектами позитивного впливу можна визначити такі [25, 26, 39, 40]:

- за рахунок підсилення природної конкуренції при їх міграції в інші структури, клуби, команди, країни відбувається підвищення рівня підготовленості та спортивної майстерності спортсменів;

- через зміну громадянства елітні спортсмени отримують можливість та шанс участі в офіційних міжнародних змаганнях (чемпіонати Європи і світу, Олімпійські Ігри);

- розшириться кількість спортсмени найвищої кваліфікації в офіційних міжнародних змаганнях (чемпіонати континентів і світу, Олімпійські Ігри) а не як раніше, – представники виключно певної країни, де певний вид спорту не культивується або перебуває на досить не високому рівні;

- атлети отримують можливість за рахунок спорту підвищити рівень умов життя своєї родини, отримати достойну фінансову винагороду за власні вміння та досягнення за відносно не-довгий час професійної кар'єри (приблизно 10-20 років);

- підвищує рейтинги телевізійних трансляцій і розповсюджує інформацію про вид спорту за рахунок цікавості до тих видів спорту, в яких зростає конкуренція та привертається увага глядацької аудиторії та вболівальників;

- відбувається заохочування до самостійних занять спортом, гармонійного розвитку, здорового способу життя широких верст населення через сформовані ЗМІ кумирами – зірок світового спорту.

Наступні чинники відносять до негативних наслідків глобалізації та міграційних процесів спорту вищих досягнень [49, 50, 56]:

- зменшується важливість емоційно сильного, об'ємного, значного та духовного поняття, як патріотизм та гордості за свою країну або спортивний клуб (команду);

- проблема поняття «свої» атлети, бо вболівальник хоче радіти перемогам «своїх» і переживати невдачі разом зі «своїми» атлетами. Це може спричинити втрати глядацької аудиторію на місцевому рівні, а топ атлетам може доводитися змагатись при напівпорожніх трибунах;

- відбувається відносно неконтрольована селекція (відбір) атлетів (це стосується в першу чергу в спортивних іграх), яка призводить до дисбалансу в складі клубу або команди;

- виключає необхідність підготовки власного якісного резерву (засоби, гроші, витрачені на придбання атлета не отримують дитячо-юнацькі організації) за рахунок придбання досвідченого і гарно підготовленого атлета. Це призводить до розладу окремих ланок підготовчого процесу на певних етапах підготовки, та стимулює міграцію талановитих тренерських кадрів у пошуку кращих умов роботи;

- велика концентрація елітних атлетів у провідних і фінансово спроможних клубах, командах, країнах призводить до штучного посилення окремих змагань, що провокує атлетів до більшої міграції задля отримання можливості більш якісної змагальної практики;

- концентрація елітних атлетів у провідних командах, клубах, державах знижує спортивний рівень інших в цілому. Це призводить до зниження рівня загальної конкуренції та занепаду певного виду спорту в країні взагалі.

Окремо можна розглянути ситуацію, яка склалася в Україні. Бо міграція спортсменок з одного боку є зрозумілою, бо у сучасній ситуації закордонні федерації можуть запропонувати більш комфортні та кращі умови підготовки [51, 56].

А з іншої сторони, мова про авторитет та престиж країни. Тут, можливо треба знаходити ту формулу взаємодії атлетів зі спортивними федераціями, яка дасть змогу як ефективно діяти так щоб атлети залишалися в Україні та продовжували виступи під прапором держави.

Питання має також моральний аспект. Бо виступи за під державним прапором не може вимірюватися грошима, а без зайвого пафосу може розглядатися як почесний обов'язок. І тут питання більше у фінансуванні необхідних питань підготовки, а другорядне питання грошового забезпечення та заробітної плати [2, 26, 56].

Розглянемо питання з юридичного боку цієї справи. Справа наразі має два основні напрямлення, навколо яких може проходити дискусія. Перше, це взаємовідносини державних органів з атлетами. Друге, це взаємовідносини атлетів зі спортивними федераціями. Слід сказати, що на теперішній час у цьому питанні повний хаос, бо існує системи управління збірними командами з боку держави. Сьогодні так сталося, що країна має виконувати функції роботодавця для майже усіх членів збірних команд держави [10, 26].

У контексті міграції, не слід також плутати зміну громадянства особою, яка одночасно є атлетом, та зміну спортивного громадянства. Зміна

громадянства, автоматично не має наслідком зміну спортивного громадянства. Тому, коли виникає питання, переходу атлета з однієї національної федерації до іншої федерації, треба усвідомлювати, що це питання необхідно спрямувати до національної спортивної федерації.

Висновки до першого розділу

1. На хід процесу глобалізації та інтернаціоналізації професійного спорту істотно впливає економічні та фінансові чинники. Вплив чинників обумовлено зростаючими потребами організацій професійного спорту, а також певних спортсменів у спеціальному матеріальному забезпеченні своєї спортивної діяльності. Сьогодні, сучасний спорт не може швидко та ефективно розвиватися без широкого спектра товарів спортивного призначення. У більшості випадків ці продукти виробляються найбільшими високотехнологічними компаніями. Але в той же час для підготовки висококваліфікованого спортсмена дуже важливо ефективна побудована система спортивної підготовки на кожному етапі підготовки атлета.

На сучасному етапі розвитку спортивної боротьби та в умовах постійного зростання спортивних результатів особливого значення набуває постійне вдосконалення методики підготовки спортсменів з урахуванням зростаючих вимог змагальної діяльності. Успіх у спортивній діяльності борців пов'язаний із своєчасним використанням різних засобів та методів тренування, при цьому важливим є облік особливостей виховання та зміцнення специфічних якостей спортсмена. Вплив педагогічних чинників, спрямованих формування особистості з урахуванням типів темпераменту спортсменів може сприяти підвищенню мотивації до занять. Тому питання сучасних технологій та методики підготовки та мотивації до тренувань стає важливим питанням системи багаторічної підготовки спортсменів.

2. Міграційні процеси викликані безліччю як об'єктивних чинників: специфічні історичні та національні умови життя країн, їхня культурна

своєрідність, особливості існування економіки, дії панівної в суспільстві політичної еліти тощо. Так і суб'єктивних обставин, багато з яких носять важко передбачуваний та суперечливий характер. Міграція, одним словом, включає в себе різні чинники і структури людської життєдіяльності - соціальних, духовних, економічних, психологічних, історичних.

Міграція спортсменів із регіонів призводить до низки наслідків. По-перше, витік талантів викликає збіднення людського капіталу регіону. Спорт виховує характер, робить особистість активною, відповідальною, цілеспрямованою, що прагне максимальної реалізації власного потенціалу. Досить багато професійних спортсменів, віддаючи перевагу подальшій кар'єрі в центрах, не повертається до рідного регіону, який втрачає значну частину найбільш діяльного молодого населення. По-друге, знижується спортивний імідж регіону, його привабливість. По-третє, вимивання спортсменів високої кваліфікації призводить до скорочення бюджетної підтримки спорту регіоні, що, своєю чергою, відбивається на розвитку наступних поколінь спортсменів, мотивації тренерського колективу.

3. Сьогодні фахівці вважають, що міжнародні спортивні міграції допомагають (задовольняють) реалізувати символічну функцію спорту. Вони виступають як аспект не тільки мирного суперництва, але показують можливість і переваги мирної моделі співпраці в області спорту, взаємного культурного обміну, втілення демократичного принципу справедливості та рівних можливостей.

У сучасному світі важко переоцінити значення спортивної міграції. Ставши окремим важливим елементом міжнародних відносин та взаємодій, спортивні міграції допомагають та впроваджують реалізацію гуманітарного і культурного діалогу між державами та народами, а також при умові вдалого виступу на міжнародній арені натуралізованих атлетів до спортивних змін в цілому. Це підштовхує на формування і позиції певного спорту в цілому. Ситуація, яка склалася в Україні є наступною: міграція спортсменок з одного боку є зрозумілою, бо у сучасній ситуації закордонні федерації можуть

запропонувати більш комфортні та кращі умови підготовки. А з іншої сторони, мова про авторитет та престиж країни. Тут, можливо треба знаходити ту формулу взаємодії атлетів зі спортивними федераціями, яка дасть змогу як ефективно діяти так щоб атлети залишалися в Україні та продовжували виступи під прапором держави. Справа наразі має два основні напрямлення, навколо яких може проходити дискусія. Перше, це взаємовідносини державних органів з атлетами. Друге, це взаємовідносини атлетів зі спортивними федераціями. Слід сказати, що на теперішній час у цьому питанні повний хаос, бо існує системи управління збірними командами з боку держави. Сьогодні так сталося, що країна має виконувати функції роботодавця для майже усіх членів збірних команд держави.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Відповідно до визначеної мети та поставлених завдань нашого дослідження були підбрані відповідні адекватні методи дослідження, апробація яких у практиці фізичного виховання та спорту підтвердила їх об'єктивність, інформативність та надійність [15, 44, 54].

Під час написання магістерської кваліфікаційної роботи були використані такі методи дослідження:

- аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел та джерел мережі інтернет;
- аналіз результатів виступів борців;
- методи математичної статистики.

2.1.1. Аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел та джерел мережі інтернет. В ході написання магістерської роботи вивчалась інформація з різних науково-методичних джерел, як вітчизняного так і зарубіжного походження разом із даними мережі Інтернет, що викликали науково-методичний інтерес, пов'язаний з тематикою дослідження [15, 44, 54].

Аналіз та узагальнення науково-методичних джерел та джерел мережі Інтернет використовувались для розуміння фундаментальних засад міграційних процесів у спорті. Визначалися основні мотиви спортивної міжнародної міграції, наслідки та протиріччі. Розглядалися методи аналізу результатів виступів борчинь-мігрантів.

Даний метод дослідження допоміг нам вивчити сторони досліджуваної проблеми, сформулювати завдання та мету та обрати ефективні шляхи вивчення обраного напрямлення.

2.1.2. Аналіз результатів виступів борців. Для пошуку спортсменок мігрантів, нами було проаналізована кар'єри учасників чемпіонатів світу 2012,

2013, 2018 та 2019 років з жіночої боротьби. Загалом було знайдено 21 спортсменка, яка змінили громадянство протягом спортивної кар'єри. Вони виступали на зазначених змаганнях 28 разів. Всього проаналізовано 711 спортивних кар'єр спортсменок з жіночої боротьби.

З метою визначення основних шляхів розвитку спортсменів проведено аналіз віку коли було змінили громадянство, вагових категорій та держав за які виступали спортсменки мігрантки [15, 44, 54].

Розглядалися наступні показники для всіх спортсменок:

- відсоток та кількість спортсменок які приймали участь та посили призові місця на міжнародних змагання серед кадетів;
- відсоток та кількість спортсменок які приймали участь та посили призові місця на міжнародних змагання серед юніорів;
- відсоток та кількість спортсменок які приймали участь та посили призові місця на міжнародних змагання серед дорослих до та після міграції;
- відсоток та кількість спортсменок які приймали участь та посили призові місця Олімпійських іграх до та після міграції.

2.1.3. Методи математичної статистики. Для обробки результатів дослідження нами використовувалася програма MS Excel 2010 для статистичної обробки даних та графічного зображення отриманих результатів дослідження.

Визначалося загальна кількість спортсменок, підраховувалися кількість спортсменок по групах. Також визначалися відсоткові значення від загальної кількості спортсменок за певними ознаками.

2.2. Організація дослідження

Дослідження було виконано у три етапи, протягом якого поступово вирішувалися завдань дослідження. Дослідження були проведені на кафедрі Національного університету фізичного виховання і спорту України.

На першому етапі (жовтень 2021 р. – грудень 2021 р.) був побудовано план дослідження, проведено аналіз науково – методичної літератури з проблеми дослідження, визначені та сформульовані мета та завдання, відібрані та апробовані методи дослідження, визначені предмет і об’єкт дослідження.

На другому етапі (січень 2022 р. – червень 2022 р.) було виявлені, зібрані дані та проаналізовано спортивні кар’єри спортсменок мігрантів з жіночої боротьби. Загалом було знайдено 21 спортсменку, які виступали 28 разів на змаганнях, які проаналізовані. Всього проаналізовано 711 спортивних кар’єр.

На третьому етапі дослідження (липень 2022 р. – жовтень 2022 р.) було проведено математико-статистична обробка даних, сформульовані висновки та здійснено оформлення магістерської кваліфікаційною роботи.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ СПОРТСМЕНОК-МІГРАНТОК

Міграція молодих спортсменів і атлетів високої кваліфікації, та їх концентрація в провідних національних і міжнародних центрах підготовки є однією з важливих характеристик глобальних процесів у спорті вищих досягнень та показує процеси між регіонами та державами.

У сучасному світі важко переоцінити значення спортивних міграцій. Спортивні міграції стали важливим елементом міжнародних відносин між державами. Сьогодні вони допомагають реалізувати гуманітарний та культурний діалог між країнами та народами. А також натуралізовані атлети впливають на спортивні зміни та формують певну спортивну парадигму у державі при умові успішного виступу на міжнародній.

3.1. Аналіз спортивної кар'єри борчинь-мігранток

У процесі планування нами обрані певні роки для аналізу виступів. Обрані два періоди часу з різницею у вісім років, це два олімпійських циклу. Перший період 2012-2013 роки, 2012 – рік Олімпійських ігор, та 2013 рік після нього. Чемпіонат світу 2012 року вважається не дуже популярним, тому що він проводиться після Олімпійських ігор та більшість лідерів відпочивають після головних змагань. Чемпіонат світу 2013 року це чемпіонат після Олімпіади, він відкриває чотирьох літній цикл підготовки і основні лідери по різному використовують його. Також саме значення мають чемпіонати світу 2019 та 2021 року. Чемпіонат світу 2021 проводився у рік Олімпіади, а 2019 рік це рік за рік до Олімпійських ігор. Слід зазначити, що за час між періодами (з 2013 до 2019 роки), у жіночій боротьбі відбулися значні зміни:

- змінилося кількість вагових категорій, як для чемпіонатів світу, так і для Олімпійських ігор;

- змінилися правила проведення змагань, тривалість поєдинку, оцінки за техніко-тактичні дії тощо.

Тому ці два періоди мають певні спільні аспекти, але в той же час вже мають достатньо різні риси для жіночої боротьби в цілому. Головне відмінність, що жіноча боротьба вже стала повноправним видом спорту у Олімпійських іграх, зрівнялася по кількості нагород з чоловічою вільною боротьбою та пережила тривалий час розвитку з першого виступу на Олімпіаді 2004 року.

Спочатку розглянемо загальну кількість спортсменок, які змінили громадянство за розглянутий період. Нагадуємо, що розглядаємо спортсменок, які прийняли участь на міжнародній арені за одну державу (є пивний запис у міжнародній федерації) і потім змінив громадянство виступили за іншу державу. Були проаналізовані всі спортивні кар'єри борчинь, які приймали участь на чемпіонатах світу 2012, 2013, 2019 та 2021 років. Всього прийняло участь на цих чотирьох змаганнях 711 спортсменок, серед них виявилось 28 виступів борчинь, які змінили громадянство. Слід зазначити, що деякі спортсменки виступали декілька разів на цих змаганнях, тому загальна кількість спортсменок склала 21 особа, які прийняли 28 разів участь на цих змаганнях.

Розподіл кількості спортсменок в залежності від року виступу представлено на рис. 3.1. Розглянуто кількість виступів, тому загальна сума склала 28 разів.

Найбільша кількість виступів зафіксована на чемпіонаті світу 2012 року – 13 спортсменок, це складає 11,7 % від загальної кількості учасниць. Вже в 2013 році кількість спортсменок зменшилося до шість борчинь (всього 3,3 % від загальної кількості учасниць на змаганнях), які змінили громадянство протягом своєї міжнародної кар'єри.

Розглянемо наступним період. Почнемо з чемпіонату світу 2019 року, на ньому прийняли участь 8 спортсменок, що склало 3,1 % від загальної кількості учасниць на змаганнях. На чемпіонаті світу 2021 року серед учасниць була

тільки одна борчиня, яка змінила громадянство протягом кар'єри. Це склало менш одного відсотка (0,6 %) від всіх учасниць чемпіонату світу, який аналізується.

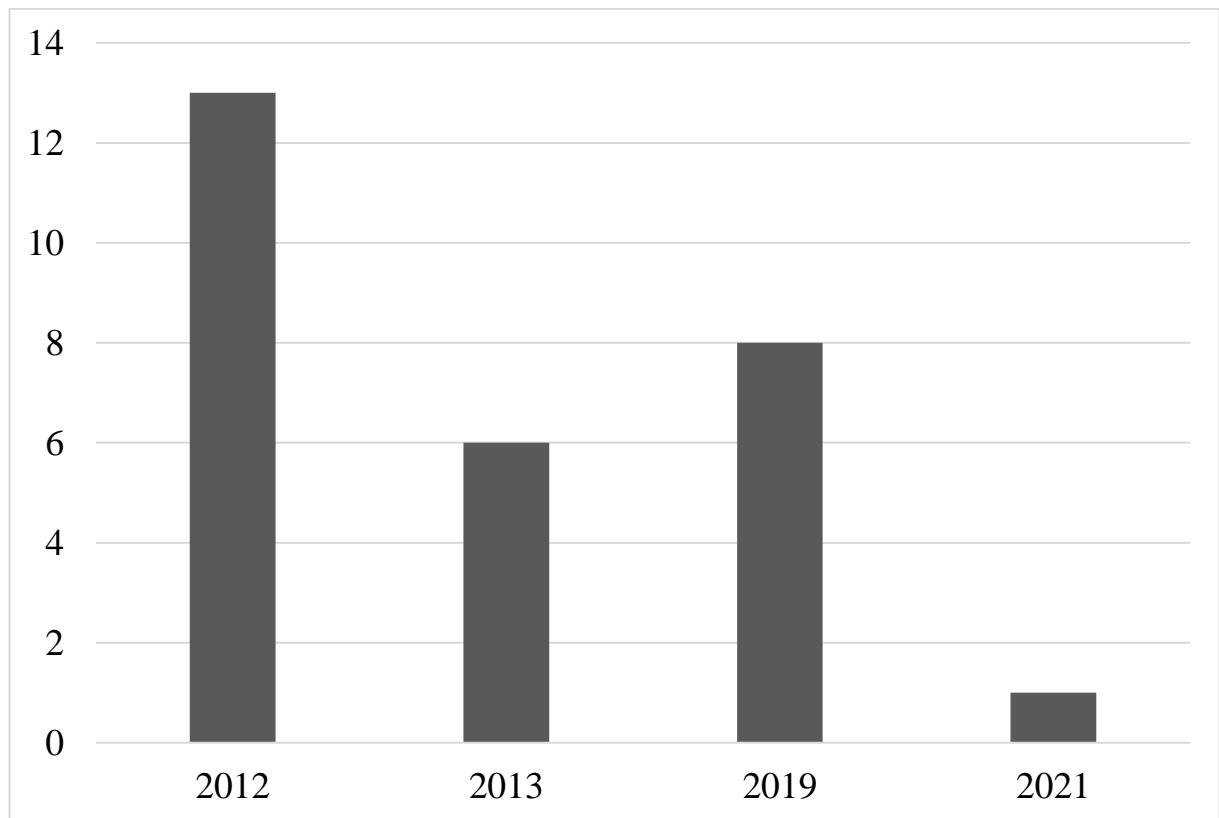

Рис. 3.1. Кількість спортсменок які змінили громадянство та прийняли участь на чемпіонатах світу за роками

В цілому слід відзначити, що за проміжок часу між періодами відбулися зміни і кількість спортсменок-мігранток, які приймали участь на чемпіонатах світу зменшилася, так у 2012 та 2013 роках було 19 спортсменок, що складає 6,5 % від всіх учасниць. В той час, як на чемпіонатах світу 2019 та 2021 років, таких спортсменок було вже тільки дев'ять осіб, що склало 2,1 % (це майже втри рази менше у відсотковому порівнянні). Окремо слід зазначити, що кількість спортсменок-учасниць збільшилася з 292 осіб до 419 осіб. Це пов'язано з двома аспектами:

- збільшилася кількість вагових категорій;
- збільшилася популярність виду спорту.

Вік атлета є одним із важливих критеріїв для аналізу досягнень спортсмена – виступів. Слід зазначити, що багаторічна підготовка атлета планується в залежності від віку спортсмена та етапу підготовки. Тому важливим фактором є аналіз вікових аспектів спортсменок, які змінили громадянства з метою продовження виступів на міжнародні арені.

Аналіз кількості учасниць, які змінили країну за яку виступають за аналізованій період розглянуто в розрізі віку спортсменів, коли вони змінили громадянство. Так на рис. 3.2. зображено розподіл кількості спортсменок за віком, коли вони змінили громадянство.

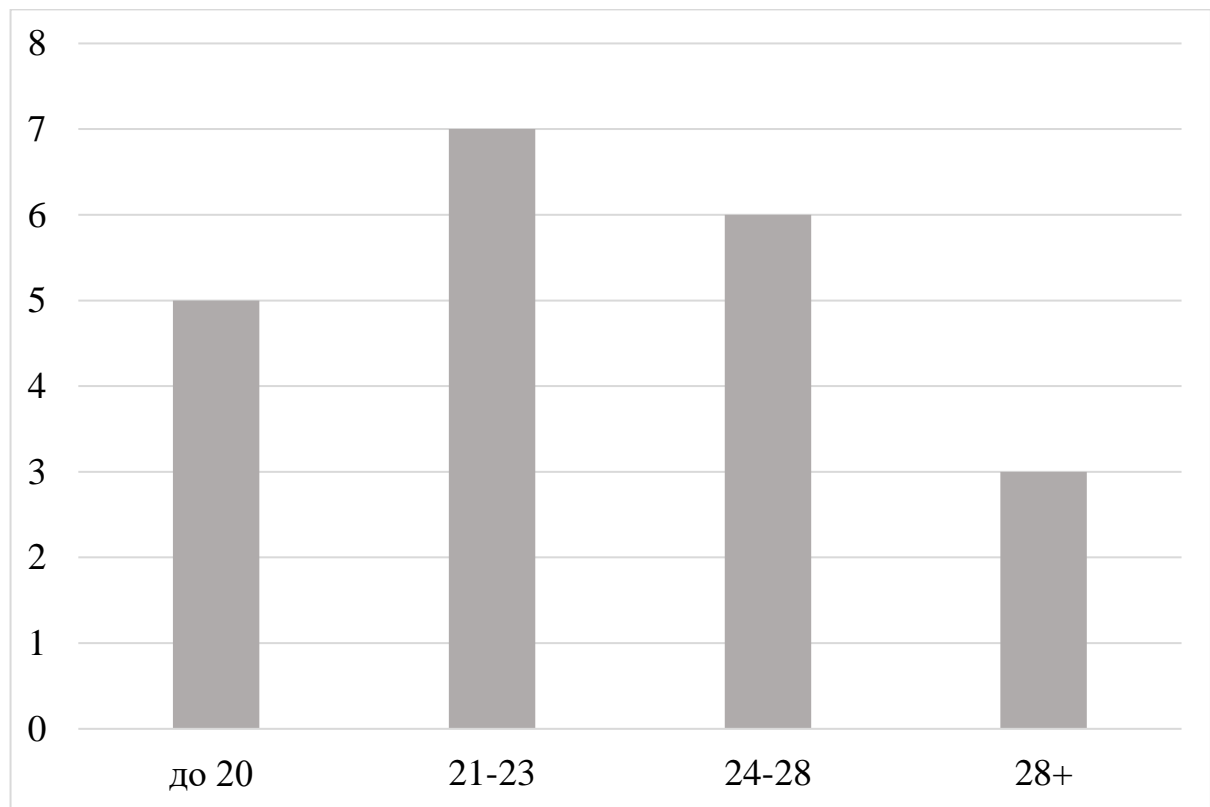

Рис. 3.2. Розподіл кількості борчинь вільного стилю в залежності віку зміни громадянства

П'ять спортсменок (23,8 %) змінили громадянство у віці 20 років і молодше. Це вік кадетських та юніорських змагань, який можна охарактеризувати як вік початку міжнародної кар'єри та коли спортсменка визначається як перспективна. Тут треба зазначити, що розглядаючи тільки

спортсменок які мали міжнародний досвід виступів за дві та більше держав, виходить що спортсменки, які змінили громадянство до 21 року, встигли виступити у кадетському або юніорському віці за державу де народилися та державу куди переїхали. В цілому це стверджує, що вони змогли вибороти право на національному рівні приймати участь на міжнародних змаганнях і розглядаються, як досить перспективні. У більшості випадків такі зміни громадянства пов'язані з високою конкуренцією на національному рівні.

Наступний вік це 21-23 роки (U23), у цей період змінили громадянство сім борчинь, що складає третя частину (33, 3 %) від всіх спортсменок, які розглядаються. Ці спортсменки також розглядаються як перспективні і основними причинами зміни державу, яку вони представляють є внутрішня конкуренція та матеріальні блага.

У віці 24-28 років, змінили громадянство шість осіб (28,5 %). Це перехідний період коли спортсменки досягають найбільшої результативності та успішності і тут два варіанти:

- спортсменки вже досягли успіху і відбувається спад результативності, і це є причиною міграції.
- навпаки спортсменки набирають піку результативності і щоб максимально реалізуватися, змінюють громадянство.

Ці спортсменки (більшість з них) досягли результатів та мають бажання продовжити спортивну кар'єру на міжнародному рівні, але не можуть вибороти право участі на національному рівні із-за високої конкуренції і тому змінюють державу з більш меншим рівнем конкуренції.

Розглянемо останній період, це вік 29 років і старше. У цьому віці громадянство змінили тільки три особи (14, 3%). Це період, коли спортсменки завершують свою кар'єру вже досягнувши успіхів. Головною метою у більшості випадків є матеріальне збагачення.

В більшості випадків фахівці [36, 50, 51] проводили аналіз піку результативності для чоловіків. Так середній вік переможців чемпіонатів світу – 25-26 років; призери трохи старші – 26-27 років. Також були проведені

дослідження для аналізу різного рівня спортсменів (вік піку результативності становить 24-26 років): греко-римський стиль – вік переможців чемпіонатів Європи з 2002 по 2012 рік склав 24,9 року; вік учасників чемпіонатів світу та Олімпійських ігор з боротьби склав 25,6 року; 25,5 років становить вік олімпійських чемпіонів з вільної боротьби. В той же час, теж саме можна зазначити і для жінок, але пік результативності зазвичай трохи нижче на один-два роки.

Загалом атлетки змінюють громадянство протягом всієї спортивної кар'єри, але можна відокремити два основних періоду: до 23 років (молоді перспективні борчині, які змінюють громадянство для подальшого свого вдосконалення), та спортсменки 24 років та старше (спортсменки, які вже досягли успіху та для продовження кар'єри змінюють державу для виступів).

На наступному рисунку (рис. 3.3.) зображено розподіл кількості спортсменок, які змінили громадянство в залежності вагових категорій на момент участі змаганнях, які аналізуються.

З аналізу видно, що найбільше представниць середньої вагової групи – вісім осіб (38,1 %). Наступна група за кількістю, це легка група – сім осіб, що складає 33,3 % від усіх спортсменок, які змінили громадянство. Шість спортсменок (28,6 %) важкою ваговою групи змінили громадянство протягом своєї спортивної кар'єри. В цілому, аналіз показує, що не має певної залежності від вагової групи на кількість спортсменок, які змінили громадянство.

Наступним етапом дослідження було проаналізовано перелік країн за які виступали спортсменки до та після міграції. Спочатку слід зазначити, що всі спортсменки, які мігрували протягом спортивної кар'єри були з Європи чи Азії та що цікаво, мігрували вони теж до держав Європи чи Азії. Майже всі спортсменки, які перейшли виступати до інших держав були з Європи (90,5 %) і тільки дві спортсменки були з Азії (9,5 %). Найбільша кількість спортсменів перейшла з України (52,4 %) до Азербайджану, Польщі, Молдови, Австрії та Англії. Більше всього спортсменки переходили до Азербайджану (47,6 %), в

більшості це представниці України та Білорусії. Серед держав Азії куди переходили та звідки були Казахстан та Киргизстан.

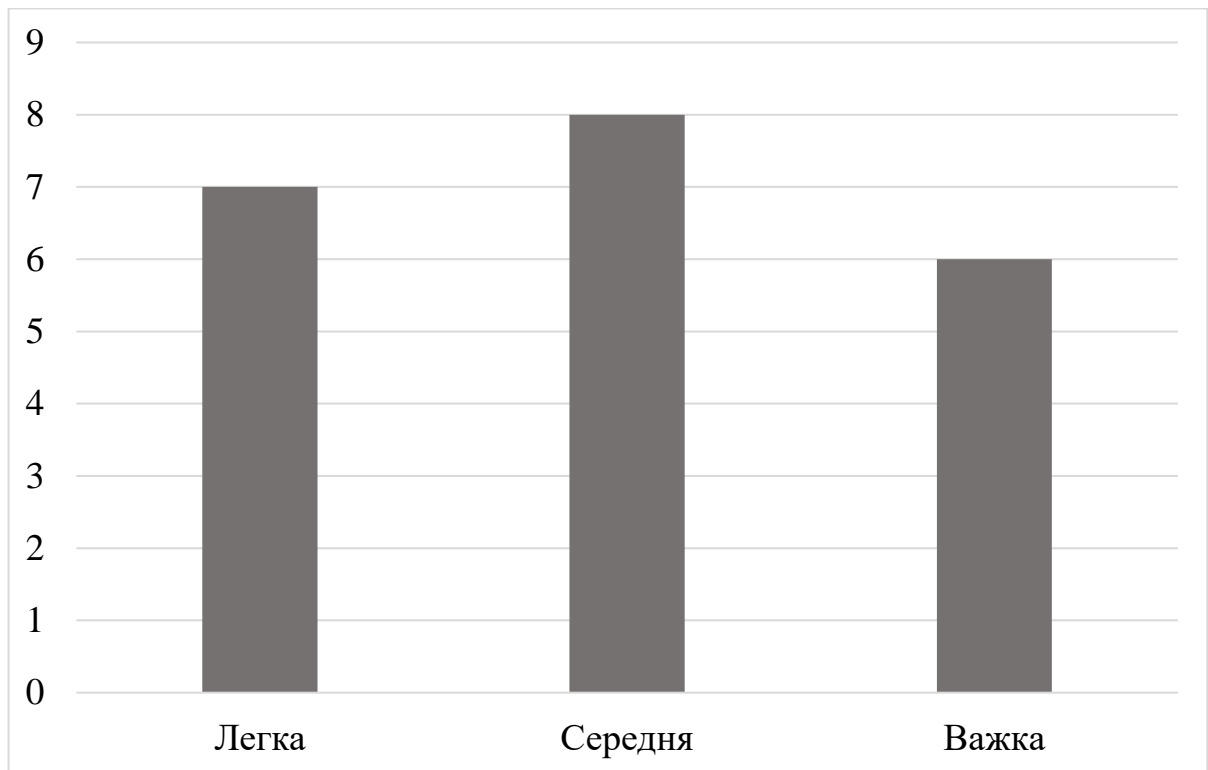

Рис. 3.3. Розподіл кількості борчинь, які змінили громадянство в залежності вагових категорій

Загалом атлетки змінюють громадянство протягом всієї спортивної кар'єри, але на основі проведеного аналізу можна відокремити два основних періоду віку коли відбувається зміна громадянства для продовження спортивних виступів:

- до 23 років: це молоді перспективні спортсменки (кадети, юніори та U23), які змінюють громадянство з різних причин для свого подальшого вдосконалення;
- після 24 років: спортсменки, які вже досягли успіху та для продовження кар'єри і також для збереження результатів змінюють державу для виступів.

Для першої та другою категорії, є певні причини, які змусили атлетів зробити це – внутрішня національна конкуренція, змагальна міжнародна практика, матеріальне забезпечення, родини зв'язки, база для тренування та відновлення тощо.

3.2. Аналіз виступів спортсменок у кадетському та юніорському віці

Основною довгостроковою метою підготовки спортсменів є досягнення результату на міжнародних змагання. Основні змагання це чемпіонати континенту, чемпіонати світу та Олімпійські ігри. Виявлення перспективних і напрямки їх досконалості – одна з самих цікавих та важливих напрямків у підготовці спортсменів.

Перспективний аналіз в цілому показує вірогідність розвитку кар'єри молодих талановитих спортсменів; визначити наскільки потрібні ранні спортивні досягнення для високих результатів у майбутній кар'єрі. Ретроспективний аналіз спортивних досягнень показує та виявляє взаємозв'язки успіхів на всіх етапах спортивної кар'єри топ спортсменів, які досягають значних результатів [45, 49].

Аналіз досягнень серед кадетів та юніорів є певним фактором успіхів у майбутньому – серед дорослих на міжнародній арені та він допомагає визначити перспективних молодих спортсменів. Фахівці стверджують, що досягнення серед юніорів є досить важливим індикатором, більше половини атлетів які мали успіх на цьому рівні продовжують спортивну кар'єру та досягають результатів на міжнародній арені серед дорослих. Досягнення серед кадетів менш важливі, але є теж мають інформативність (біля третьої частини спортсменів які мали досягнення на рівні кадетів вірогідно продовжать свою кар'єру та виборюють право участі на міжнародних змаганнях серед дорослих.

Розглянемо досягнення спортсменок, які змінили громадянство на етапі кадетів та юніорів. На рис. 3.4. представлено відсоток спортсменок серед

мігрантів, які приймали участь, здобули успіху та перемогли на міжнародних змагання серед кадетів та юніорів.

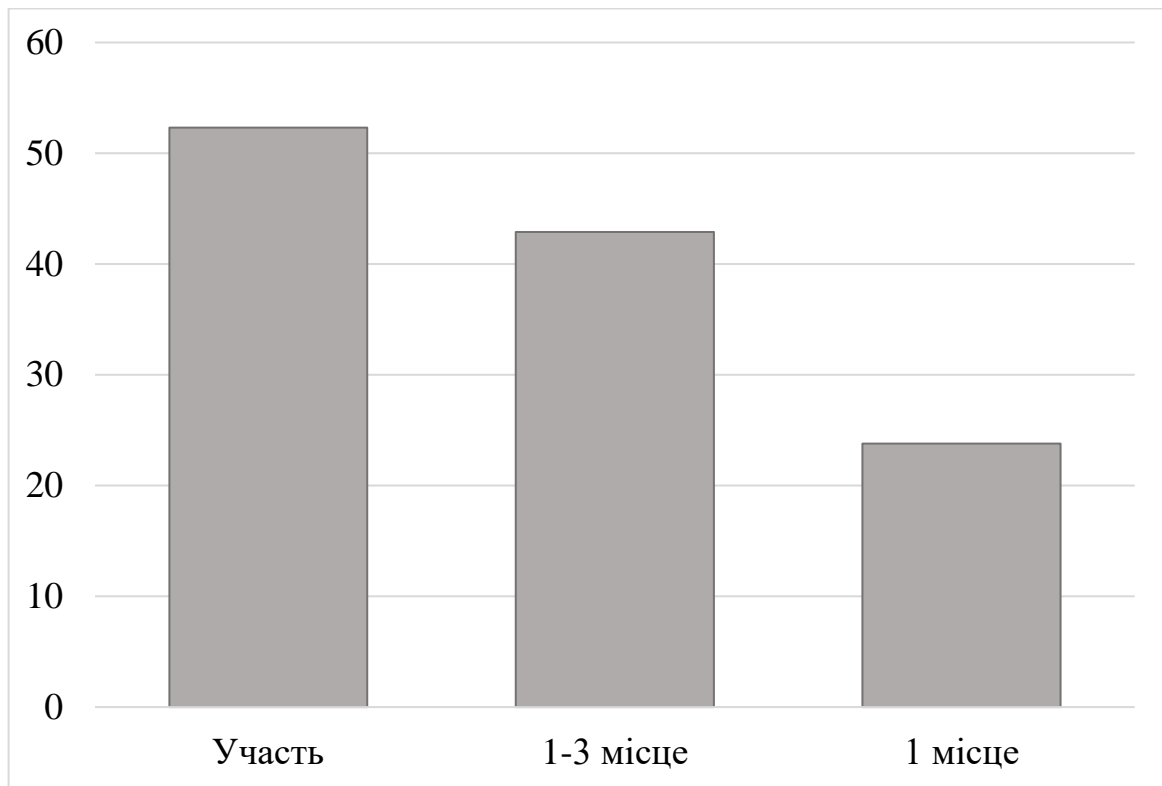

Рис. 3.4. Відсоток борчинь, які прийняли участь, посіли призові місця та перемогли на міжнародних змаганнях серед кадетів

Аналіз досягнень борчинь серед кадетів показав, що 52,3 % спортсменок, мали досвід виступів на змаганнях такого рівня. Тобто спортсменки на цьому етапі кар'єри (до 18 років) вже вибороли право приймати участь у цих змаганнях, були кращі на національних чемпіонатах. Варто нагадати, що розглядаються тільки міжнародні офіційні змагання серед кадетів: чемпіонати континентів та чемпіонати світу.

В той же час, 42,9 % спортсменок вибороли призові місця на міжнародних змаганнях серед кадетів. Це складає більше 80 % (81,8 %), це вказує на те що ці спортсменки були досить перспективними та могли завойовувати медалі вже на такому рівні. Майже четверта частина (23,8 %) з

усіх спортсменок, які змінили громадянство протягом своєї спортивної кар'єри виграли змагання серед кадетів.

Важливим аспектом успіху на ранніх етапах підготовки також є кількість разів спортсменки змогли прийняти участь або вибороти нагороди. На наступному рисунку (рис. 3.5.) зображено кількість разів спортсменки завоювали призові місця на змаганнях серед кадетів. Даний індикатор показує наскільки вони стабільно виступали серед кадетів, тобто виборювали право участі на національному рівні та потім досягали успіху на міжнародних змаганнях серед кадетів.

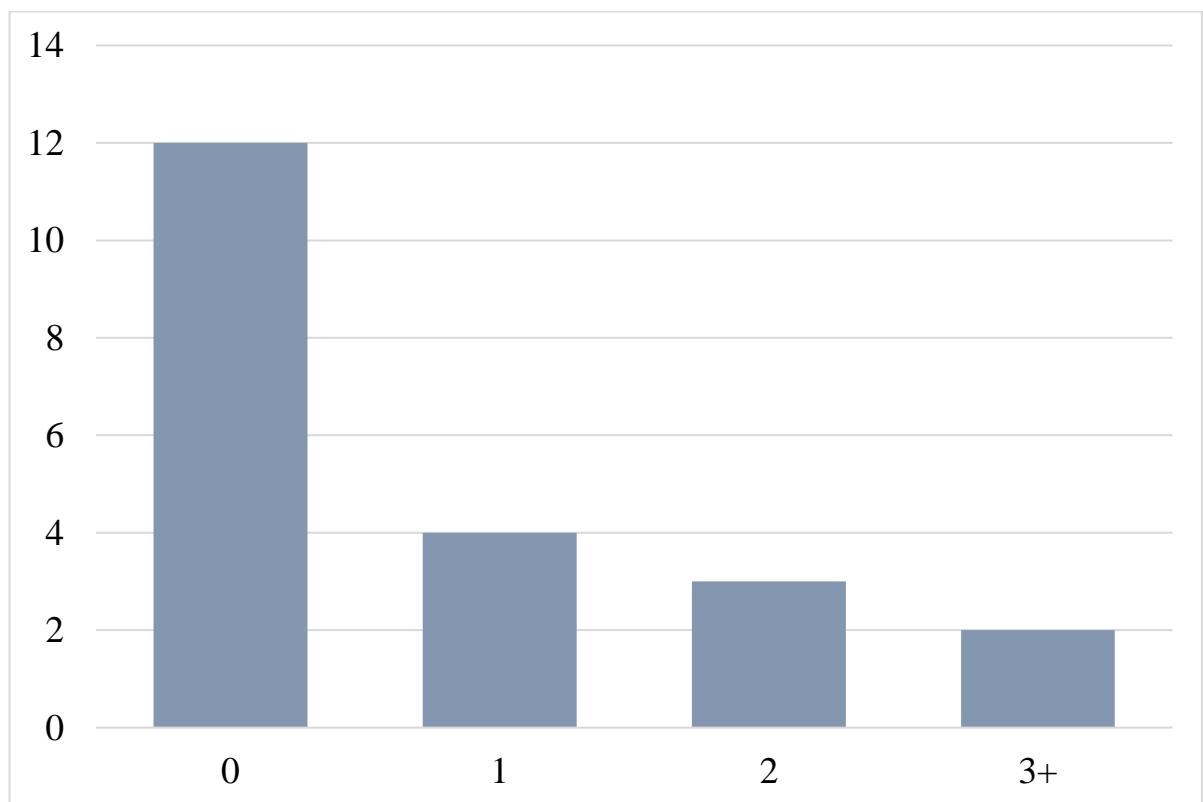

Рис. 3.5. Кількість разів спортсменки зайняли призові місця на змаганнях серед кадетів

Дванадцять спортсменок (57,1 %), жодного разу не зайняли призових місць на змаганнях серед кадетів. Це більше половини спортсменок, це вказує, що даний показник не настільки добре відображає майбутні здобутки спортсменок і його використовувати, як критерій для відбору перспективних

спортсменок не завжди вірно. Чотири борчихи (19,0 %) посіли призові місця серед кадетів. Два рази вигравали призові місця три спортсменки (14, 3 %). Три та більше разів виграли тільки дві спортсменки (9,5 %). Стабільно виступати на цьому етапі можуть тільки декілька спортсменок, але в більшості випадків дуже рідко відбувається коли спортсменки мають змогу більше двох разів прийняти участь на змаганнях серед кадетів.

Далі розглянемо етап юніорів, цей період дуже важливий в розвитку спортсменок. Багато фахівців вважають його основним етапом становлення висококваліфікованих спортсменок, бо відбувається перехід до дорослого спорту. Наскільки цей перехід буде результативним та успішним, настільки буде вдалим початок дорослої кар'єри спортсменок. Цей перехід в жіночій боротьбі дуже короткий, багато спортсменок топ рівня починають виступати на дорослому рівні будучи ще юніорками.

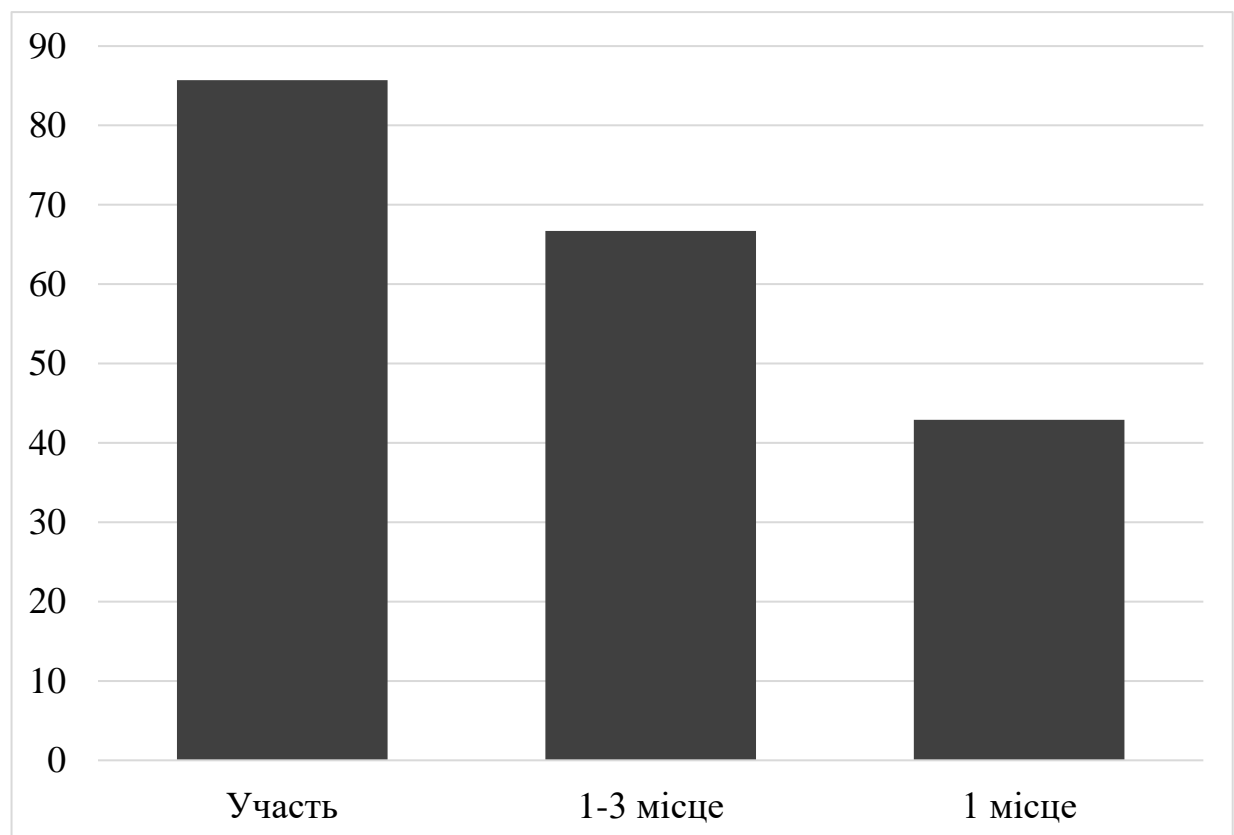

Рис. 3.6. Відсоток борчих, які прийняли участь, посіли призові місця та перемогли на міжнародних змаганнях серед юніорів

Так на рис. 3.6. представлено кількість спортсменок у відсотках, які приймали участь, здобули успіху та виграли міжнародні змагання серед юніорок.

Більша частка спортсменок (85,7 %) приймали участь на змаганнях серед юніорів. Більше половини спортсменок (66,7 %) змогли посісти призові місця серед юніорів. Нагадуємо, це чемпіонати світу та чемпіонати континентів серед юніорів. Трохи менше половини спортсменок (42,9 %) виграли змагання серед юніорів.

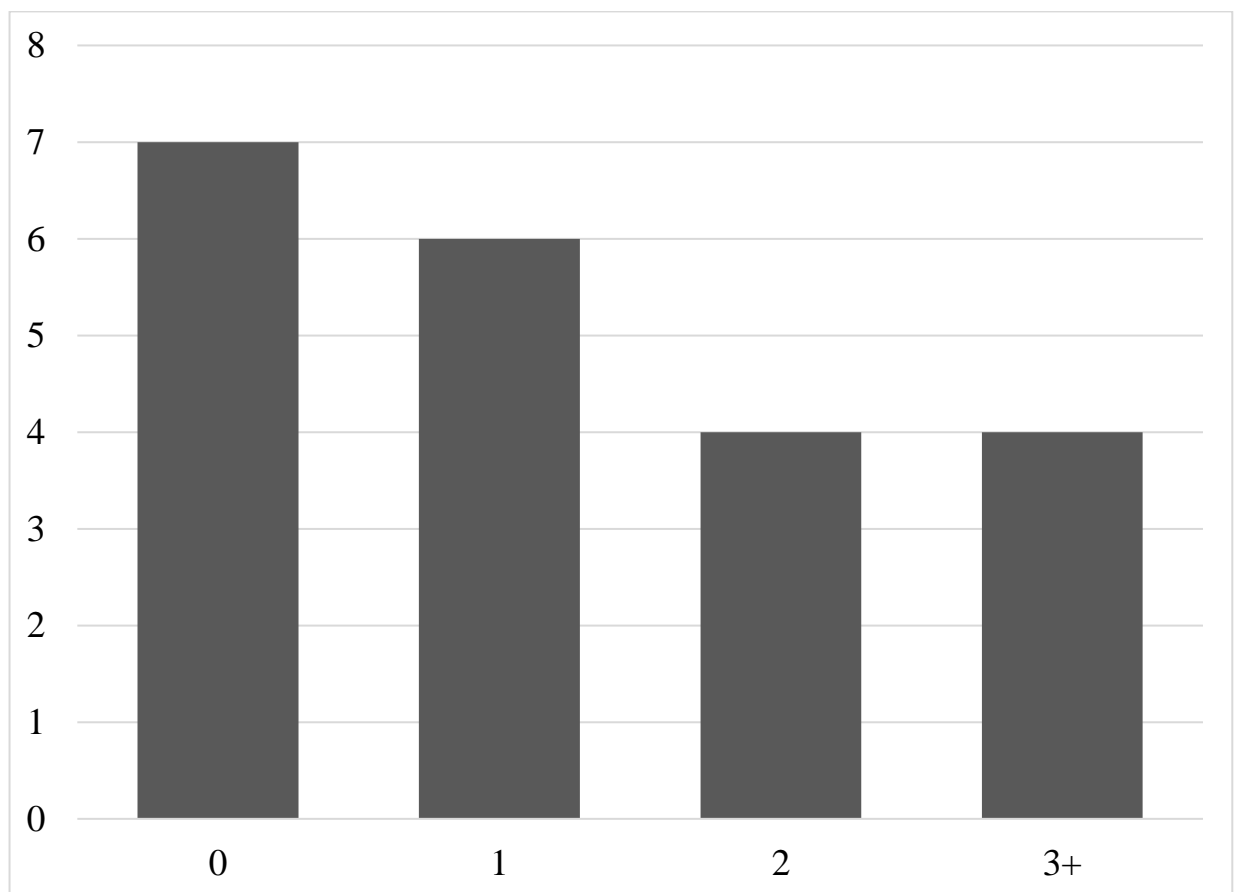

Рис. 3.7. Кількість разів спортсменки зайняли призові місця на змагання серед юніорів

Це дуже важливий індикатор, результат виступу спортсменок на змаганнях серед юніорок, він вказує на загальний показник перспективності спортсменки у подальшій кар'єрі. З аналізу видно, що більшість спортсменок

на цьому етапі показали високий результат, тим самим потрапили до складу перспективних спортсменок національних збірних.

На наступному рисунку (рис. 3.7) зображено кількість разів, яку посіли призові місця на міжнародних змаганнях серед юніорок.

Сім спортсменок (33,3 %) жодного разу не вибороли призових місць на змаганнях серед юніорок. Шість борчинь (28,6 %), які потім змінили громадянство зайняли призові місця один раз, два рази змогли зробити це чотири спортсменки (19,0 %). Також чотири спортсменки (19,0 %), які потім змінили громадянство виграли медалі 3 та більше разів, що є досить стабільним важливим показником. В цілому більше третини спортсменок (38,1 %) зайняли призові місця 2 та більше разів, це є досить важливим індикатором перспективності. Ці спортсменки вже на етапі юніорок показують стабільні та успішні результати .

Порівнюючи здобутки спортсменок на етапах кадетів та юніорів слід зазначити, що етап юніорок більш важливий та інформативний. Так, тільки 52,3 % спортсменок прийняли участь у змаганнях серед кадетів проти 85,7 % спортсменок на етапі юніорів. Також досить важливим є показники успішності на цих етапах, так 42,9 % спортсменок вибороли призові місця на міжнародних змаганнях серед кадетів, в той час як 66,7 % змогли посісти призові місця серед юніорів.

3.3. Порівняльний аналіз виступів борчинь до і після зміни громадянства

За планом дослідження далі розглянемо на скільки зміна громадянства вплинула на досягнення спортсменок та їх подальшу кар'єру. Для цього проведемо порівняльний аналіз виступів до і після зміни громадянства. Зрозуміло, що потрібно розуміти, що успіх до і після зміни держави залежать від віку, коли це відбулося. Але в цілому картину та загальний тренд можна визначити з цього.

Діла наведено порівняльний аналіз досягнень спортсменок на змагання серед дорослих до та після зміни держави для порівняльного аналізу. Розглядалися наступні параметри:

- відсоток спортсменок, які приймали участь та досягли успіху до та після зміни громадянства;
- кількість разів спортсменки зайняли призові місця на міжнародних змагання серед дорослих до та після зміни державу за яку виступали борчині.

На рис. 3.8 представлено відсоток спортсменок, які приймали участь на міжнародних змаганнях до та після міграції. Відсоток від загальної кількості спортсменів.

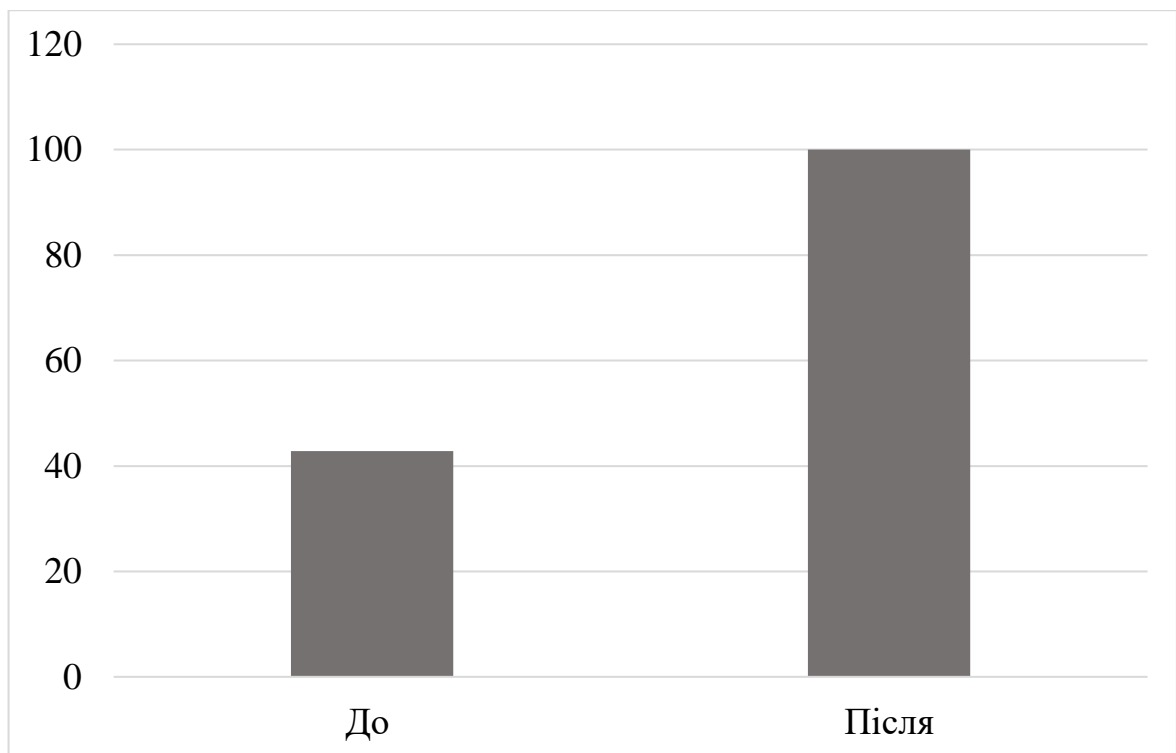

Рис. 3.8. Відсоток спортсменок, які прийняли участь до та після міграції на міжнародних змаганнях серед дорослих

Тільки 42,8 % спортсменок до міграції прийняли участь серед дорослих. Тобто більше половини спортсменок не мали досвіду виступів на міжнародній арені серед дорослих до зміни громадянства. Можна відокремити одну із

основних причин: висока внутрішня конкуренція на національній арені та достатньо молодий вік (для спортсменів, які мігрували до 20 роки, вони ще не встигли прийняти участь на змаганнях такого рівня).

В той же час, всі спортсменки (100,0 %) прийняли участь на змаганнях серед дорослих після зміни громадянства. Це вказує на позитивні зміни від зміни громадянства, але в той же час так як ми розглядали тільки учасниць чемпіонатів світу, це вказує, що вони майже всі приймали участь на цих чемпіонатах світу після зміни громадянства.

Більш важливим у кар'єрі спортсменок-борчинь вільного стилю є досягнення результатів. Розглянемо досягнення успіху, під успіхом ми розглядаємо – призові місця на чемпіонатах світу та чемпіонатах континентів. Досягнення на Олімпійських іграх буде розглянуто окремо, як найвища планка у спорті.

На рис. 3.9. представлено відсоток спортсменок, які досягли успіху на міжнародних змаганнях серед дорослих до і після зміни громадянства.

Менш половини спортсменок (42,8 %) досягли успіху – тобто посіли призові місця на змаганнях серед дорослих до зміни громадянства. Треба зазначити, що це 100,0 % від усіх хто приймав участь, тобто всі спортсменки які приймали участь до міграції на змаганнях серед дорослих були призерками змагань.

Більша частина спортсменок (90,5 %) після міграції посіли призові місця, але так як всі приймали участь – деякі з них не змогли вибороти призові місця після зміни громадянства.

В цілому слід зазначити позитивну тенденції від зміни громадянства, кількість спортсменок які прийняли участь збільшилася з 42,8 % до 100,0 %, але в той же час, успішність до міграції складає 100,0 % а після 90,5 %.

Крім відсоткового порівняння, важливим показником є кількість разів спортсменки досягали успіху. Далі розглянемо розподіл кількості спортсменок в залежності від кількості разів вони посіли призові місця до та після міграції окремо.

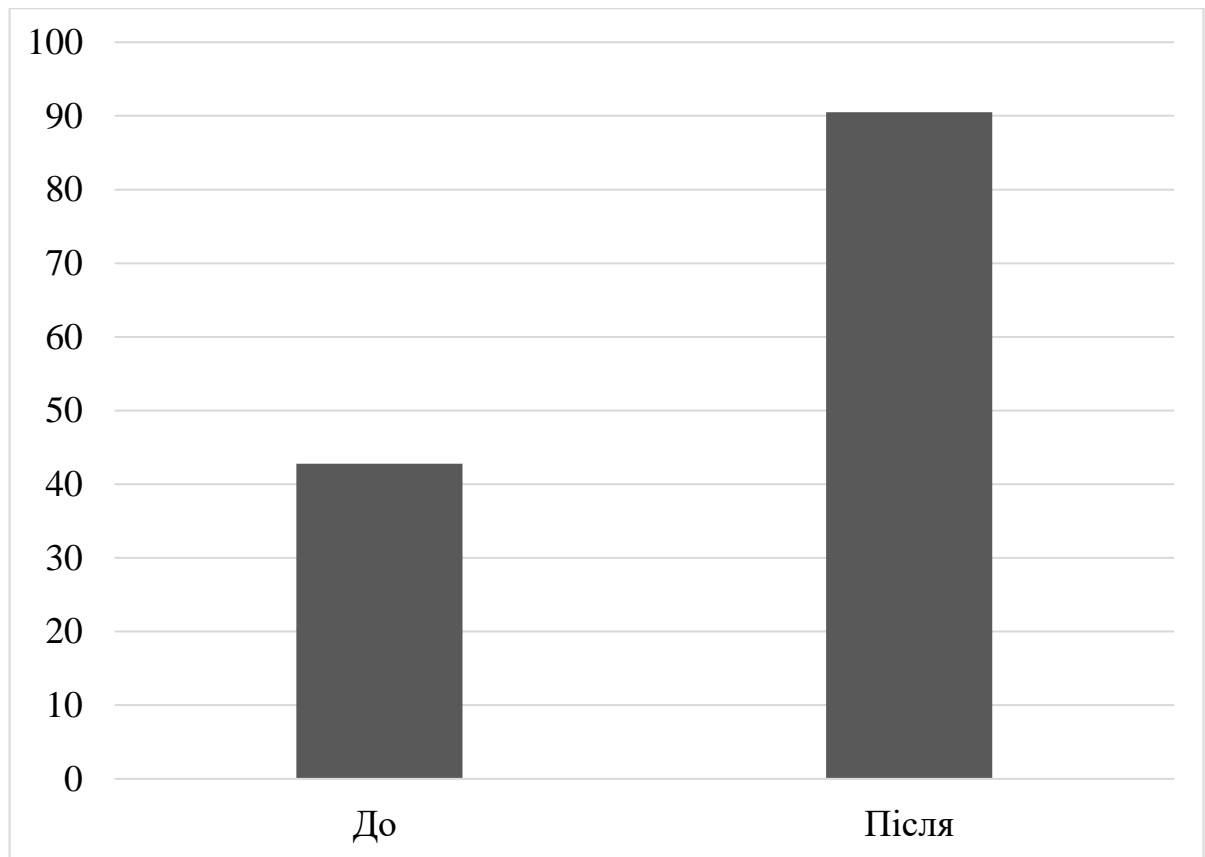

Рис. 3.9. Відсоток спортсменок, які досягли успіху до та після міграції на міжнародних змагання серед дорослих

На наступному рисунку (рис. 3.10) зображено розподіл кількості разів спортсменки зайняли призові місця на міжнародних змагання серед дорослих до зміни громадянства. Розглядаються три показники: нуль разів (спортсменки жодного разу не посіли призових місць), один раз або два та більше разів.

З діаграми бачимо, що 12 спортсменок до міграції не посіли призових місць, що складає 57,2 % від загальної кількості. П'ять спортсменок (23,8 %) зайняли призове місце тільки один раз. Та тільки чотири спортсменки (19,0 %) змогли вибороти призові місця серед дорослих на міжнародних змаганнях два та більш разів.

Можна зробити схожий висновок знов, що значна частка спортсменок до міграції взагалі не мали досвіду виступів на міжнародній арені серед дорослих та тільки після міграції змогли здобути цей досвід. Та головна причина не високої кількості разів успіху на міжнародних змаганнях серед

дорослих є достатньо молодий вік (для спортсменів, які мігрували до 20 роки, вони ще не встигли прийняти участь на змаганнях такого рівня). Для спортсменок до 23 років, в них було всього декілька можливостей виступити на такому високому рівні.

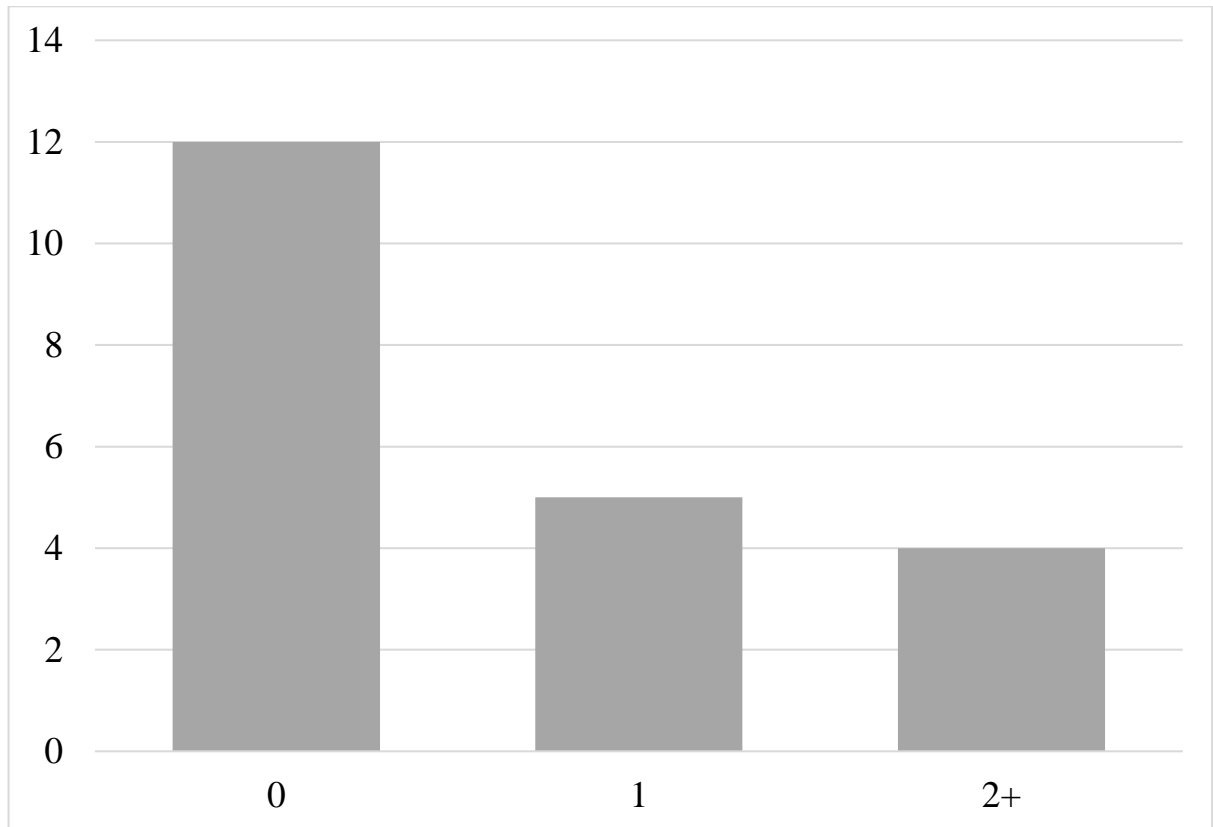

Рис. 3.10. Кількість разів спортсменки зайняли призові місця на міжнародних змагання серед дорослих до зміни громадянства

Далі на рис.3.11. зображено дані після зміни громадянства: кількість разів спортсменки зайняли призові місця на міжнародних змагання серед дорослих.

З аналізу видно, що тільки дві спортсменки не змогли посісти призових місць на змагання з серед дорослих після зміни громадянство, що складає 9,5 % (від загальної кількості спортсменок, які змінили громадянство). Чотири спортсменки (19,1 %) зайняли призові місця один раз. Більша частина борчинь (71,4 %) вільного стилю посіли призові місця (1-3 місця) на міжнародних змагання серед дорослих після міграції два та більше разів.

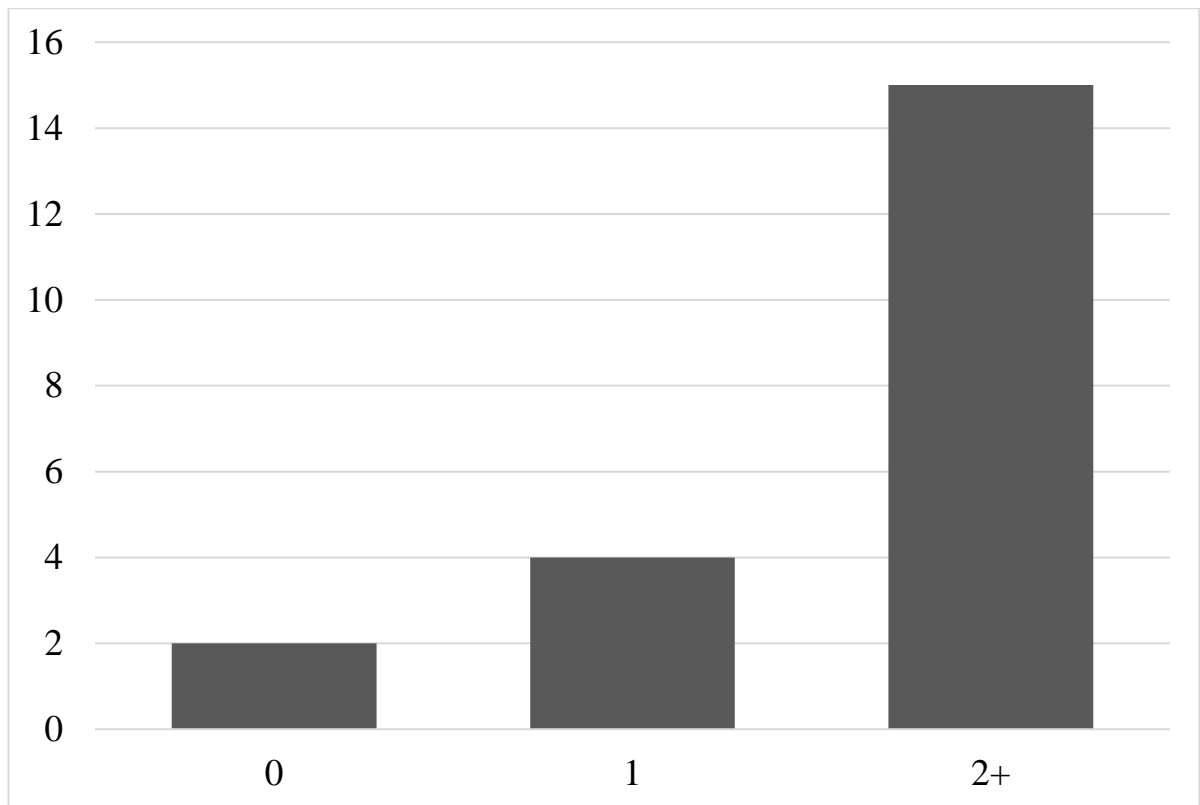

Рис. 3.11. Кількість разів спортсменки зайняли призові місця на міжнародних змагання серед дорослих після громадянства

Підводячи підсумок, можна підтвердити позитивний вплив від зміни громадянства на результативність та успішність виступів: відсоток спортсменок, які прийняли участь у міжнародних змаганнях серед дорослих після зміни громадянства збільшився; кількість спортсменок, які здобули призові місця (і кількість разів коли вони посіли призові місця) після зміни громадянства також значно збільшилася.

Також в підтвердження підсумка вище слід зауважити, що тільки незначна частка спортсменок має кількість виступів та успіхів до міграції більше ніж після.

3.4. Аналіз виступів спортсменів на Олімпійських іграх

Вся багаторічної підготовки атлетів направлена на гарному виступі на міжнародних змаганнях. Досягнення на Олімпійських іграх є найвищим

результатом у спортивній жіночій боротьби. Тому досягненням борчинь на Олімпійських іграх має важливе значення. У цьому пункті нами розглядалися наступні показники: кількість спортсменок, які прийняли участь та зайняли призові місця (досягли успіху) до та після зміни громадянства.

На рис. 3.12 представлена кількість спортсменок-мігрантів, які приймали участь на Олімпійських іграх. Цей показники розглядаються окремо до та після зміни громадянства.

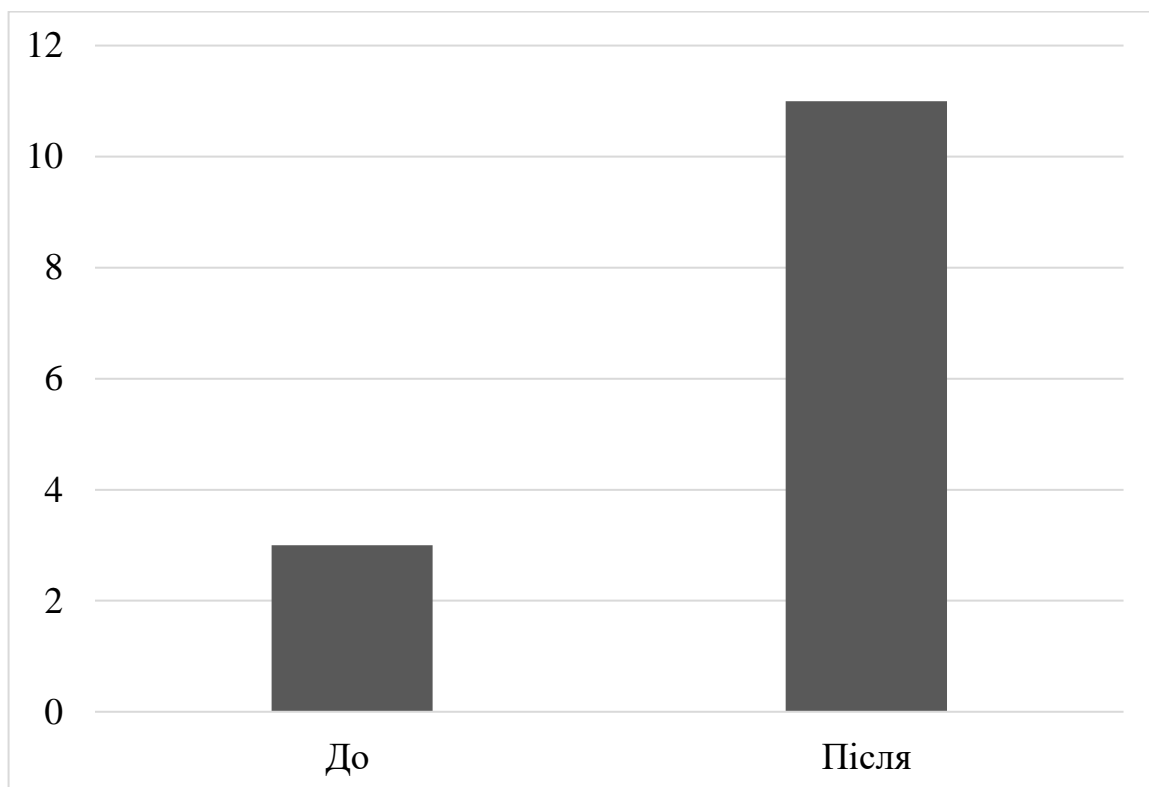

Рис. 3.12. Кількість борчинь, які прийняли участь на Олімпійських іграх до та після міграції

З аналізу видно, що три спортсменки (14,3 %) змогли потрапити на Олімпійські ігри до зміни громадянства, тобто вибрали це право на національному рівні та пройшли кваліфікації на Олімпійські ігри. Слід зазначити, що умови отримання ліценції на Олімпійські ігри змінювалися протягом становлення жіночої боротьби.

В той час, як 11 борчин (52,4 %) потрапили на Олімпійські ігри після зміни громадянства. Треба звернути увагу, що це показник збільшивсь більше чим у три рази, після зміни громадянства.

На рис. 3.13. зображено кількість борчинь, які досягли успіху на Олімпійських іграх до та після міграції.

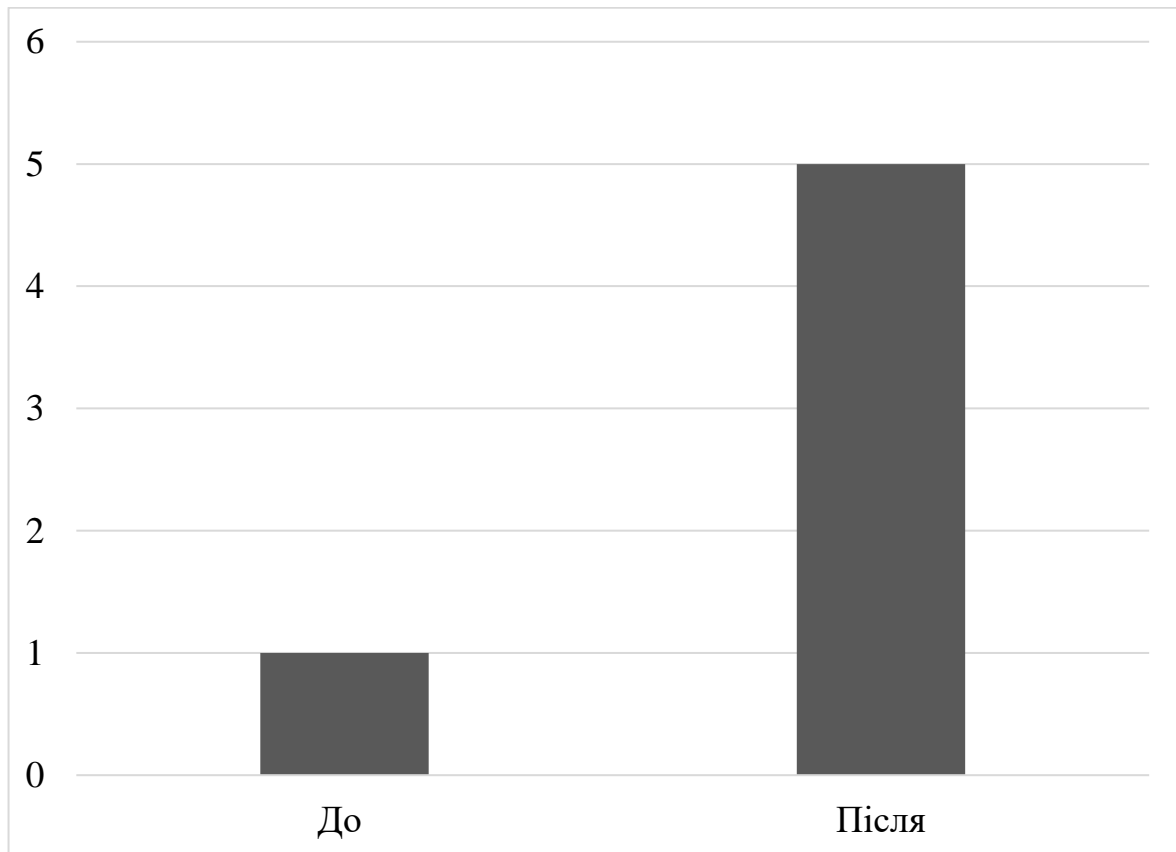

Рис. 3.13. Кількість борчинь, які досягли успіху на Олімпійських іграх до та після міграції

Незначна частка (4,8 %) спортсменок змогла завоювати олімпійські нагороди до зміни громадянства. Це складається всього одна спортсменка. Після зміни громадянства, майже чверть спортсменок (23,8 %) досягли успіху – посіли призові місця на Олімпійських іграх.

Варто підмітити, що жодна спортсменка не змогла завоювати золоту медаль. Серед розглянутих спортсменок, були тільки призерки змагань. Також

відзначимо що тільки одна спортсменка змогла завоювати медалі до та після зміни громадянства.

У заключенні відмітимо, що наведений аналіз досягнень на Олімпійських іграх показав, що варто розглядати зміну держави (спортивну міграцію) з позитивної сторони, яка дала нагоду (можливість) спортсмена досягнути таких значних результатів після зміни громадянства. Причини цього, це окремо питання для дослідження.

Висновки до розділу 3

1. На чемпіонаті світу 2019 року прийняли участь 8 спортсменок, що склало 3,1 % від загальної кількості учасниць на змаганнях. На чемпіонаті світу 2021 року серед учасниць була тільки одна борчиня (0,6 %), яка змінила громадянство протягом кар'єри. В цілому слід відзначити, що за проміжок часу між періодами відбулися зміни і кількість спортсменок-мігранток, які приймали участь на чемпіонатах світу зменшилася, так у 2012 та 2013 роках було 19 спортсменок, що складає 6,5 % від всіх учасниць. В той час, як на чемпіонатах світу 2019 та 2021 років, таких спортсменок було вже тільки дев'ять осіб, що склало 2,1 % (це майже втри рази менше у відсотковому порівнянні). Окремо слід зазначити, що кількість спортсменок-учасниць збільшилася з 292 осіб до 419 осіб. Це пов'язано з двома аспектами: збільшилася кількість вагових категорій; збільшилася популярність виду спорту.

2. Загалом атлетки змінюють громадянство протягом всієї спортивної кар'єри, але на основі проведеного аналізу можна відокремити два основних періоду віку коли відбувається зміна громадянства для продовження спортивних виступів: до 23 років: це молоді перспективні спортсменки (кадети, юніори та U23), які змінюють громадянство з різних причин для свого подальшого вдосконалення; після 24 років: спортсменки, які вже досягли успіху та для продовження кар'єри і також для збереження результатів

змінюють державу для виступів. Для першої та другою категорії, є певні причини, які змусили атлетів зробити це – внутрішня національна конкуренція, змагальна міжнародна практика, матеріальне забезпечення, родини зв'язки, база для тренування та відновлення тощо. Також аналіз показ, що не має певної залежності від вагової групи на кількість спортсменок, які змінили громадянство.

3. Аналіз досягнень борчинь серед кадетів показав, що 52,3 % спортсменок, мали досвід виступів на змаганнях такого рівня. В той же час, 42,9 % спортсменок вибороли призові місця на міжнародних змаганнях серед кадетів. Це складає 81,8 %, це вказує на те що ці спортсменки були досить перспективними та могли завойовувати медалі вже на такому рівні. Майже четверта частина (23,8 %) з усіх спортсменок, які змінили громадянство протягом своєї спортивної кар'єри виграли змагання серед кадетів.

Більша частка спортсменок (85,7 %) приймали участь на змаганнях серед юніорів. Більше половини спортсменок (66,7 %) змогли посісти призові місця серед юніорів. Нагадуємо, це чемпіонати світу та чемпіонати континентів серед юніорів. Трохи менше половини спортсменок (42,9 %) виграли змагання серед юніорів. Це дуже важливий індикатор, результат виступу спортсменок на змаганнях серед юніорок, він вказує на загальний показник перспективності спортсменки у подальшій кар'єрі. З аналізу видно, що більшість спортсменок на цьому етапі показали високий результат, тим самим потрапили до складу перспективних спортсменок національних збірних.

4. Тільки 42,8 % спортсменок до міграції прийняли участь серед дорослих. В той же час, всі спортсменки (100,0 %) прийняли участь на змаганнях серед дорослих після зміни громадянства. Менш половини спортсменок (42,8 %) досягли успіху – тобто посіли призові місця на змаганнях серед дорослих до зміни громадянства. Треба зазначити, що це 100,0 % від усіх хто приймав участь, тобто всі спортсменки які приймали участь до міграції на змаганнях серед дорослих були призерками змагань.

Більша частина спортсменок (90,5 %) після міграції посіли призові місця, але так як всі приймали участь – деякі з них не змогли вибороти призові місця після зміни громадянства. В цілому слід зазначити позитивну тенденції від зміни громадянства, кількість спортсменок які прийняли участь збільшилася з 42,8 % до 100,0 %, але в той же час, успішність до міграції складає 100,0 % а після 90,5 %.

5. Аналіз показав, що три спортсменки (14,3 %) змогли потрапити на Олімпійські ігри до зміни громадянства, тобто вибороли це право на національному рівні та пройшли кваліфікації на Олімпійські ігри. В той час, як 11 борчин (52,4 %) потрапили на Олімпійські ігри після зміни громадянства. Треба звернути увагу, що це показник збільшивсь більше чим у три рази, після зміни громадянства. Тільки одна спортсменка (4,8 %) змогла завоювати олімпійські нагороди до зміни громадянства. Після зміни громадянства, майже чверть спортсменок (23,8 %) досягли успіху – посіли призові місця на Олімпійських іграх. Варто підмітити, що жодна спортсменка не змогла завоювати золоту медаль. Також відзначимо що тільки одна спортсменка змогла завоювати медалі до та після зміни громадянства. Наведений аналіз досягнень на Олімпійських іграх показав, що варто розглядати спортивну міграцію з позитивної сторони, яка дала нагоду (можливість) спортсмена досягнути таких значних результатів після зміни громадянства.

ВИСНОВКИ

1. На хід процесу глобалізації та інтернаціоналізації професійного спорту істотно впливає економічні та фінансові чинники. Вплив чинників обумовлено зростаючими потребами організацій професійного спорту, а також певних спортсменів у спеціальному матеріальному забезпеченні своєї спортивної діяльності. Сьогодні, сучасний спорт не може швидко та ефективно розвиватися без широкого спектра товарів спортивного призначення. У більшості випадків ці продукти виробляються найбільшими високотехнологічними компаніями. Але в той же час для підготовки висококваліфікованого спортсмена дуже важливо ефективна побудована система спортивної підготовки на кожному етапі підготовки атлета.

На сучасному етапі розвитку спортивної боротьби та в умовах постійного зростання спортивних результатів особливого значення набуває постійне вдосконалення методики підготовки спортсменів з урахуванням зростаючих вимог змагальної діяльності. Успіх у спортивній діяльності борців пов'язаний із своєчасним використанням різних засобів та методів тренування, при цьому важливим є облік особливостей виховання та зміцнення специфічних якостей спортсмена.

2. Міграційні процеси викликані безліччю як об'єктивних чинників: специфічні історичні та національні умови життя країн, їхня культурна своєрідність, особливості існування економіки, дії панівної в суспільстві політичної еліти тощо. Так і суб'єктивних обставин, багато з яких носять важко передбачуваний та суперечливий характер. Міграція, одним словом, включає в себе різні чинники і структури людської життєдіяльності - соціальних, духовних, економічних, психологічних, історичних. Сьогодні фахівці вважають, що міжнародні спортивні міграції допомагають (задовольняють) реалізувати символічну функцію спорту. Вони виступають як аспект не тільки мирного суперництва, але показують можливість і переваги мирної моделі співпраці в області спорту, взаємного культурного

обміну, втілення демократичного принципу справедливості та рівних можливостей.

У сучасному світі важко переоцінити значення спортивної міграції. Ставши окремим важливим елементом міжнародних відносин та взаємодій, спортивні міграції допомагають та впроваджують реалізацію гуманітарного і культурного діалогу між державами та народами, а також при умові вдалого виступу на міжнародній арені натуралізованих атлетів до спортивних змін в цілому. Це підштовхує на формування і позиції певного спорту в цілому. Ситуація, яка склалася в Україні є наступною: міграція спортсменок з одного боку є зрозумілою, бо у сучасній ситуації закордонні федерації можуть запропонувати більш комфортні та кращі умови підготовки. А з іншої сторони, мова про авторитет та престиж країни. Тут, можливо треба знаходити ту формулу взаємодії атлетів зі спортивними федераціями, яка дасть змогу як ефективно діяти так щоб атлети залишалися в Україні та продовжували виступи під прапором держави.

3. За проміжок часу між періодами відбулися зміни і кількість спортсменок-мігранток, які приймали участь на чемпіонатах світу зменшилася, так у 2012 та 2013 роках було 19 спортсменок, що складає 6,5 % від всіх учасниць. В той час, як на чемпіонатах світу 2019 та 2021 років, таких спортсменок було вже тільки дев'ять осіб, що склало 2,1 % (це майже втри рази менше у відсотковому порівнянні). Окремо слід зазначити, що кількість спортсменок-учасниць збільшилася з 292 осіб до 419 осіб. Це пов'язано з двома аспектами: збільшилася кількість вагових категорій; збільшилася популярність виду спорту.

Загалом атлетки змінюють громадянство протягом всієї спортивної кар'єри. Можна відокремити два основних періоду віку коли відбувається зміна громадянства для продовження спортивних виступів: до 23 років: це молоді перспективні спортсменки (кадети, юніори та U23), які змінюють громадянство з різних причин для свого подальшого вдосконалення; після 24 років: спортсменки, які вже досягли успіху та для продовження кар'єри і також

для збереження результатів змінюють державу для виступів. Для першої та другою категорії, є певні причини, які змусили атлетів зробити це – внутрішня національна конкуренція, змагальна міжнародна практика, матеріальне забезпечення, родини зв'язки, база для тренування та відновлення тощо. Також аналіз показ, що не має певної залежності від вагової групи на кількість спортсменок, які змінили громадянство.

4. Тільки 42,8 % спортсменок до міграції прийняли участь серед дорослих. В той же час, всі спортсменки (100,0 %) прийняли участь на змаганнях серед дорослих після зміни громадянства. Менш половини спортсменок (42,8 %) досягли успіху – тобто посіли призові місця на змаганнях серед дорослих до зміни громадянства. Треба зазначити, що це 100,0 % від усіх хто приймав участь, тобто всі спортсменки які приймали участь до міграції на змаганнях серед дорослих були призерками змагань. Більша частина спортсменок (90,5 %) після міграції посіли призові місця, але так як всі приймали участь – деякі з них не змогли вибороти призові місця після зміни громадянства. В цілому слід зазначити позитивну тенденції від зміни громадянства, кількість спортсменок які прийняли участь збільшилася з 42,8 % до 100,0 %, але в той же час, успішність до міграції складає 100,0 % а після 90,5 %.

5. Аналіз показав, що три спортсменки (14,3 %) змогли потрапити на Олімпійські ігри до зміни громадянства, тобто вибороли це право на національному рівні та пройшли кваліфікації на Олімпійські ігри. В той час, як 11 борчин (52,4 %) потрапили на Олімпійські ігри після зміни громадянства. Треба звернути увагу, що це показник збільшивсь більше чим у три рази, після зміни громадянства. Тільки одна спортсменка (4,8 %) змогла завоювати олімпійські нагороди до зміни громадянства. Після зміни громадянства, майже чверть спортсменок (23,8 %) досягли успіху – посіли призові місця на Олімпійських іграх. Варто підмітити, що жодна спортсменка не змогла завоювати золоту медаль. Також відзначимо що тільки одна спортсменка змогла завоювати медалі до та після зміни громадянства. Наведений аналіз

досягнень на Олімпійських іграх показав, що варто розглядати спортивну міграцію з позитивної сторони, яка дала нагоду (можливість) спортсмена досягнути таких значних результатів після зміни громадянства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллаев АК. Педагогические основы спортивного отбора борцов. Педагогіка, психологія та медико–біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011;(8):3-5.
2. Амоша О, Новікова О. Проблеми та шляхи забезпечення соціальної орієнтації економіки України. Журнал європейської економіки. 2018; 4(2): 173-184.
3. Арзютов ГН. Многолетняя подготовка спортсменов. Киев: НПУ им. Драгоманова; 1999. 408 с.
4. Білогур В. Становлення і розвиток філософії спорту як продукту сучасної цивілізації. Humanitarian paradigm. 2019; 2(1):39-53.
5. Бойко ВФ., Данько ГВ. Физическая подготовка борцов: учебное пособие. Киев: Олимпийская литература; 2004. 223 с.
6. Бойко ВФ, Малинский ИИ, Андрейцев ВА, Яременко ВВ. Соревновательная деятельность высококвалифицированных борцов вольного стиля на современном этапе. Физическое воспитание студентов. 2014; 4: 13–20.
7. Воронкова ВГ. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст: монографія. Запоріжжя: РВВ ЗДІА; 2012. 262 с.
8. Воронова ВІ. Психологія спорту: навчальний посібник. Київ: Олімпійська література; 2007. 298 с.
9. Височіна НЛ. Психологічне забезпечення у системі підготовки спортсменів в олімпійському спорті [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2018. 46 с.
10. Гуменюк ЮП. Міжнародний ринок унікальної робочої сили: перспективи мігрантів. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2010; 691: 321-327.
11. Демінській ОЦ. Оптимізація навчально–тренувального процесу. Херсон: Айлант; 2002. 296 с.

12.Дорошенко ЕЮ, Соболев ЕО. Фактори міграції в контексті впливу на результативність змагальної діяльності кваліфікованих футболістів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова]. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. 2018; 9:51-54.

13.Задорожна ОР. Тактика участі провідних спортсменок світу у системі змагань з жіночої боротьби упродовж олімпійського циклу 2013-2016 рр. Єдиноборства. 2021;(2):47-61.

14.Імас Є, Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015; 2: 142-149.

15.Костюкевич В.М., Шинкарук О.А., Воронова В.І., Борисова О.В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю Фізична культура і спорт: навч. посібник. Вид. 2-ге, без змін. Київ: Олімпійська літ.; 2019. 528 с.

16.Коробейников Г., Воронцов А., Костюченко В., Григоренко О. Аналіз змагальної діяльності збірної команди України з греко-римської боротьби на чемпіонатах Європи 2019–2020 років. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;(4):27-33.

17.Коробейников ГВ., Радченко ЮА. Сучасна змагальна діяльність у греко-римській боротьбі (на основі виступу збірної команди України на чемпіонаті Європи 2008). Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2009;(2):56-58.

18.Костюкевич ВМ. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації. Вінниця: ВДПУ; 2007. 274 с.

19.Кругман П. Пространство: последний рубеж. Пространственная экономика. 2005;3:121-126.

20. Лавриненко ЕА. Особенности социально-психологической адаптации детей из семей мигрантов. NovaUm. 2017;10:345-347.

21. Латишев М., Квасниця О., Спесивих О., Квасниця І. Прогнозування: методи, критерії та спортивний результат. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019;(1): 39-47.
22. Латишев М, Квасниця О, Квасниця І, Бугайов Л. Міжнародна жіноча боротьба: аналіз досягнень на змаганнях серед кадетів. Єдиноборства, 2022; 3(25): 58–66. DOI:10.15391/ed.2022-3.05
23. Латишев М, Шандригось В, Тропін Ю, Квасниця О, Головач І. Женская борьба: анализ результатов выступления сборной команды Украины. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. 2020; 9 (28): 237–243. DOI: 10.31652/2071-5285-2020-9(28)-237-243
24. Латишев М, Бойченко Н, Шандригось В, Тропін Ю, Старіков В, Григорович О. Вплив міграції на досягнення борців. Спортивна наука та здоров'я людини. 2022; 1(7): 57-65. DOI:10.28925/2664-2069.2022.15
25. Латишев М, Рибак Л, Головач І, Королев Б, Ляшенко Е, Квасниця О. Анализ выступлений участников чемпионатов Европы среди кадетов по женской борьбе. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2019; 5(73): 45-50. DOI:10.15391/snsv.2019-5.007
26. Лысенко ИА, Здоренко СЮ. Организационно-педагогические аспекты современных миграционных процессов в игровых видах спорта Украины. Евразийский Союз Ученых. 2020;71:2-5.
27. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник. Киев: Олимп. лит.; 2015. Кн. 1. 680 с.
28. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник. Киев: Олимп. лит.; 2015. Кн. 2. 752 с.
29. Платонов ВН. Специальные принципы в системе подготовки спортсменов. Наука в олимпийском спорте. 2014;(2):8-19.
30. Поли Р. Глобализация спорта (на материале футбола). Наука в олимпийском спорте. 2013; 4: 52-59.

31. Приходько В., Томенко О., Матросов С., Чернігівська С. Стратегічні проблеми державного управління розвитком сфери спорту в Україні. Спортивна наука та здоров'я людини. 2021;1(5):73-83. DOI:10.28925/2664-2069.2021.16

32. Сушко Р. Миграция в системе подготовки баскетболистов высшей квалификации (на материалах турниров Игр Олимпиад 1988-2016 гг.). Наука в олимпийском спорте. 2017;2:11-16

33. Сушко Р. Влияние процессов глобализации на развитие спортивных игр. Наука в олимпийском спорте. 2018;4:39-45.

34. Сушко РО, Дорошенко ЕЮ. Технологія підготовки збірних команд у спортивних іграх з урахуванням чинників міграції. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019;3:68-77.

35. Сушко Р, Мельник Д. Міграція у системі підготовки футболістів високої кваліфікації (на матеріалі чемпіонатів України). Науковий часопис серія 15 “Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)”. 2019; 10(118):135-141.

36. Тропин ЮН., Луданов КВ., Галашко МН. Показатели соревновательной деятельности высококвалифицированных борцов различных весовых категорий. Єдиноборства. 2020;(2/16):61-73.

37. Тропін Ю, Латишев М, Пилипець О, Пономарьов В. Показники змагальної діяльності найсильніших бійців-жінок змішаних єдиноборств ММА. Єдиноборства, 2021; 3(21): 69–83. DOI:10.15391/ed.2021-3.07

38. Шандригось ВІ. Системно-історичний аналіз досягнень країн-учасниць в змаганнях з вільної боротьби на Олімпійських Іграх (1904-2016 рр.). Єдиноборства. 2018;(1/7):89-97.

39. Шандригось В, Латишев М, Розторгуй М, Первачук Р. Динаміка кількості вагових категорій в жіночій боротьбі. Єдиноборства, 2021; 1(19): 79–89. DOI:10.15391/ed.2021-1.08

40. Шандригось В, Латишев М, Первачук Р, Яременко В. Аналіз результатів виступів збірної команди України з жіночої боротьби. Єдиноборства, 2020; 4(18): 90-104. DOI:10.15391/ed.2020-4.09
41. Шинкарук О.А. Відбір і орієнтація спортсменів у системі багаторічної підготовки: колективна монографія. Вінниця: ТОВ «Планер»; 2018. С. 156-189.
42. Шинкарук ОА. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті. Київ : НВП Поліграфсервіс; 2013. 136 с.
43. Шинкарук О. Пошук та розвиток спортивного таланту: ретроспективний та сучасний аналіз. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;(2):47-58.
44. Харченко СЯ., Кратинів НС., Чиж АН., Кратінова ВА. Методологія і методика соціально-педагогічних досліджень. Луганск: Альма-матер; 2001. 216 с.
45. Bompa TO. Periodization training: Theory and methodology (5th ed.). Human Kinetics. 2009; 342 p.
46. Beam W, Adams G. Exercise Physiology Laboratory Manual. New York: McGraw-Hill. 2010; 320 p.
47. Carter TF. Re-placing sport migrants: Moving beyond the institutional structures informing international sport migration. International Review for the Sociology of Sport. 2013; 48(1): 66-82.
48. David G. Curby, Guillaume Jomand. The Evolution of Women's Wrestling: History, Issues and Future. International Journal of Wrestling Science, 2015; 5 (1): 2-12.
49. Gulbin J, Weissensteiner J, Oldenzel K, Gagné F. Patterns of performance development in elite athletes. European Journal of Sport Science. 2013;13(6):605-614.
50. Latyshev M, Latyshev S, Korobeynikov G, Kvasnytsya O, Shandrygos V, Dutchak Y. The analysis of the results of the Olympic free-style wrestling

champions. *Journal of Human Sport and Exercise*. 2020; 15(2): 400-410. DOI: 10.14198/jhse.2020.152.14

51. Latyshev M, Shandrygos V, Tropin Y, Polianychko O, Deineko A, Lakhtadyr O, Mozoliuk O. Age distribution of wrestlers participating in the world championships. *Acta Kinesiologica*, 2021; 15(1): 138-143. DOI. 10.51371/issn.1840-2976.2021.15.1.17

52. Lee S. Global outsourcing: a different approach to an understanding of sport labour migration. *Global Business Review*. 2010; 11(2):153-165.

53. Maguire J, Falcois M. *Sport and migration: Borders, boundaries and crossings*. Routledge. 2010; 336 p.

54. O'Donoghue P. *Research methods for sports performance analysis*. 2010. Routledge. 295 p.

55. Shandrygos V, Blazheyko A, Latyshev M, Tropyn Y, Boychenko N, Myroshnychenko Y. Аналіз результатів виступів збірної команди України із жіночої боротьби на офіційних змаганнях (1992–2021 рр.): повідомлення друге. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини, 2022; 10: 170–183. DOI:10.32782/2522-1795.2022.10.22

56. Spaaij R. et al. Sport, refugees, and forced migration: A critical review of the literature. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2019;1: 47.

57. Sisjord MK, Kristiansen E. Elite Women Wrestlers' Muscles: Physical Strength and a Social Burden. *International Review for the Sociology of Sport*. 2009; 44(2-3): 231-246. doi:10.1177/1012690209335278

58. Podlivaev BA. The concept of top level wrestlers training. *Modern problems of high-quality training in wrestling/Proceedings of the Conference'S FILA*. 2010. 156 p.

59. United World Wrestling. Access Mode: – [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://unitedworldwrestling.org/> (дата звернення: 02.12.2021).